

Beseda o naši športni dejavnosti

O tem, ali je športna aktivnost delovnega človeka potrebna in koristna tako za samega delovnega človeka, kakor tudi za njegovo delovno organizacijo, ker lahko zdrav in kondicijsko trden več in bolje ustvarja, najbrž ne kaže znova pisati na široko in na dolgo. O pomenu, potrebi in koristnosti športne aktivnosti je bilo doslej izgovorjenega in napisanega že dovolj.

Športna aktivnost je torej potrebna in koristna. Tega smo se že pred dolgimi leti zavedali tudi v Iskri in zato ni nič čudnega, če se je v tem obdobju pri nas razvila dokaj bogata športna dejavnost, ki se je doslej vsako leto manifestirala v zimskih in letnih športnih igrah, v številnih športnih srečanjih s športniki drugih kolektivov, v avtorallyu, močno razvejanem planinstvu in pohodu prijateljstva Iskrašev in zadnjih dveh letih. Mirno tudi lahko ugotovimo, da so vse te športne manifestacije prispevale določen delež k afirmaciji Iskre, zato tudi s tega stališča zaslužijo več razumevanja in več pozornosti.

Zakaj več razumevanja in več pozornosti? Preprosto zato, ker ponekod in pri nekem delu sodelavcev na različnih ravneh ni najosnovnejšega razumevanja za to dejavnost. Mnogi menijo, da vse to ni potrebno, da to pomeni le nesmiselno in nepomembno razmetavanje težko ustvarjenih sredstev, ali pa so sodelavcem športnikom le nevoščljivi, če se udeležijo te, ali one športne prireditve.

Več pozornosti ta dejavnost vsekakor zasluži tudi v pogledu financiranja. Tisti, ki se leto za leto ukvarjajo z organizacijo in izvedbo naših športnih iger in tekmovanj, vedo povedati, da so vselej veliki problemi s sredstvi za te namene pa čeprav izkušnje iz drugih delovnih kolektivov govore, da pri organizaciji naših športnih iger nikoli ni bilo nepotrebnega razmetavanja denarja.

Vsakoletni, že utečen in tradicionalen delovni program športne dejavnosti vsekakor terja določena finančna sredstva in, če vemo, da so taka športna srečanja koristna, tedaj v TOZD res ne bi smelo prevladati mnenje, da je za to dejavnost škoda denarja. Skrbno pripravljene programe športne dejavnosti, pripravljene vselej na osnovi resničnega varčevanja, pri tako številni udeležbi sodelujočih pač ne morejo biti manjši, a če bi upoštevali pomembnost dejavnosti, tudi ne bi smeli predstavljati problema kakršnega predstavljajo sproti vsako leto, ko nekaj organiziramo in vse do samega začetka prireditve ne vemo, ali za to bodo sredstva, ali ne.

Dandanes gospodarstvu res ne gre tako, kot bi si želeli in dejansko je težko za vsak dinar, toda kljub temu ne bi smeli pri odmerjanju skromnih finančnih sredstev za te namene tako „glihati“, kot to delamo. V času, ko na eni strani ugotovljamo premajhno delovno storilnost in še vedno dovolj neizkoriščenih notranjih rezerv, res ne bi smeli iskati poti za boljše gospodarjenje v odtrgovanju sredstev

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iskra v Moskvi

„Če govorimo o gospodarski menjavi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, moramo še prav posebej omeniti pomen sodelovanja med sovjetskimi gospodarstvom in jugoslovanskim podjetjem Iskra,“ je nedavno, ko je odpiral razstavo orodnih strojev in orodij v razstavnem paviljonu v Sokolnikih, zelenem pasu Moskve, naglasil pomočnik ministra za orodne stroje in orodja Sovjetske zveze tov. Čebulakov, ki je hkrati tudi predstavnik tega ministrstva v vzhodnoevropskem organizmu za vzajemno gospodarsko pomoč — SEV.

Sedanja razstava v Moskvi, ki je bila organizirana v okviru jugoslovanskih proizvajalcev obdelovalnih strojev „Mašino Union“, na kateri je častno zastopana tudi naša Iskra, je samo še en praktičen in vzpodbuden korak naprej v razvijanju teh enakopravnih odnosov. Naključno ekskurzijo v Moskvo sem torej razumljivo izkoristila tudi za obisk na tej gospodarsko aktualni razstavi, ki je nova mednarodna uveljavitev Iskre na zunanjih tržiščih.

Nedvomno, Iskrini izdelki, ki so na visoki tehnološki ravni, zavzemajo ugledno mesto v tehnološki menjavi med našima državama. Tudi obisk visoke sovjetske delegacije pred meseci v novem obratu Telekomunikacije na Laborah je razkril vrsto novih možnosti za vzajemno sodelovanje. „Glavni namen naše razstave je predstaviti skupno delo sovjetskih strokovnjakov in njihovih institutov, predvsem tistih iz EMINSA, pa tudi nekaterih njihovih tovarn, ki predstavljajo obdelovalne stroje, po eni strani in strokovnjakov iz razvojnega instituta in proizvodnje tovarne avtomatskih in varilnih naprav iz Industrije za avtomatiko,“ je že ob odpiranju razstave dejal Ivo Klešnik, glavni direktor Iskra, industrija Avtomatika. „Plod tega skupnega dela sta že zdaj dva programa — eden v Elektromehaniki in eden v Elektronskih zvezah“, je še konkretnije osvetlil to sodelovanje.

V razgovor se je vključil tudi vodja razvojnega sektorja za Avtomatizacijo industrije ing. Brane Robavs, ki je bil neposredno tehnično odgovoren za razstavo: „To je naš prvi poskus na tem področju,“ je ugotovil. „Sovjetski strokovnjaki so v kratkem času sodelovanje z Iskro vpeljali v prakso in ga vnesli celo v petletni plan.“

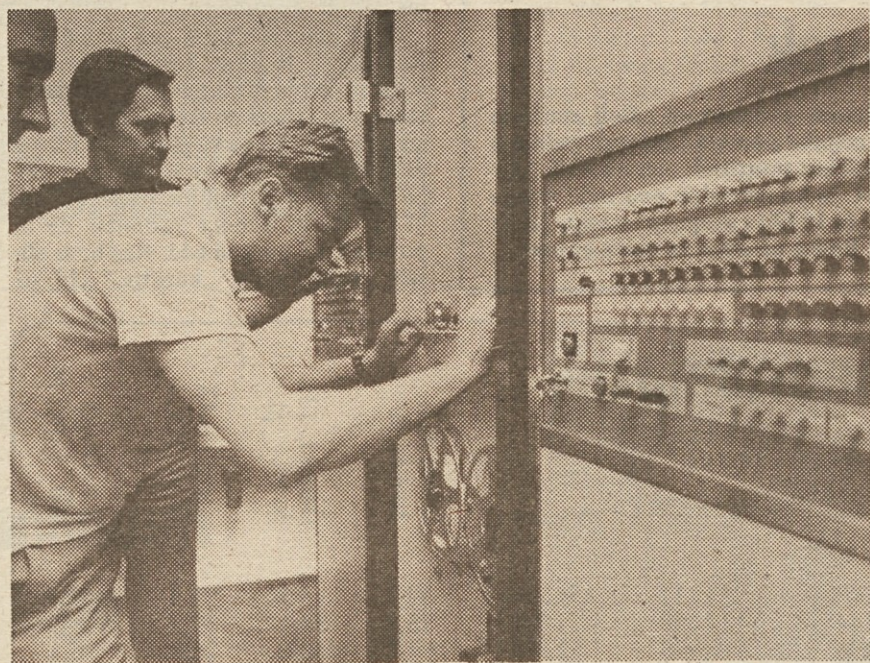
Diplomirani ing. Fedor Gregorič, direktor TOZD Avtomatika in varilne naprave Stegne, ki pa je bil odgovoren za organizacijo te, tako uspele razstave, pa je menil: „Hitremu navezovanju sovjetskega gospodarstva na

Iskro je prispevala predvsem visoka tehnična raven Iskrinih izdelkov; pri tem ne gre samo za organizacijske naprave, ampak tudi za vrsto drugih elementov, ki jih ima Iskra Avtomatika v svojem proizvodnem programu. Možnosti za sodelovanja pa se še naprej odpirajo in sem prepričan, da se bo ta izmenjava tudi v prihodnje koristno nadaljevala. Pogodba o medsebojni izmenjavi med SSSR in Jugoslavijo (za obdelovalne stroje in orodja) bo podpisana v Beogradu že v mesecu novembru.“

Iskrin predstavnik v Moskvi Dojčin Jelič je bil ta dan zaradi raznih visokih obiskov na razstavi in poslovnih partnerjev povsem „razprodan“. Kljub temu je, medtem ko nas je spremljal po lepi razstavnici, dodal še nekaj svojih misli o sodelovanju med Iskro in sovjetskimi partnerji. Mimogrede smo na razstavi videli, kakose dejansko največ ljudi gnete prav okoli Iskrinega razstavnega prostora.

„Prizadevamo si, da bi bili obiskovalci razstave pa tudi bodoči interesi pravočasno oskrbljeni z informacijskim gradivom. Poskušamo se prilagajati njihovim željam in potrebam in hkrati razumeti razsežnost njihovih naročil, ki so drugačne, kot smo jih običajno navajeni. Tak vzajemni stik je prvi pogoj za sodelovanje, drugi pogoj pa je seveda potrpljenje,“ je še razmišljal Dojčin Jelič, ko smo na hitro prešli veliko belo dvorano, ki je

(Nadaljevanje na 2. strani)

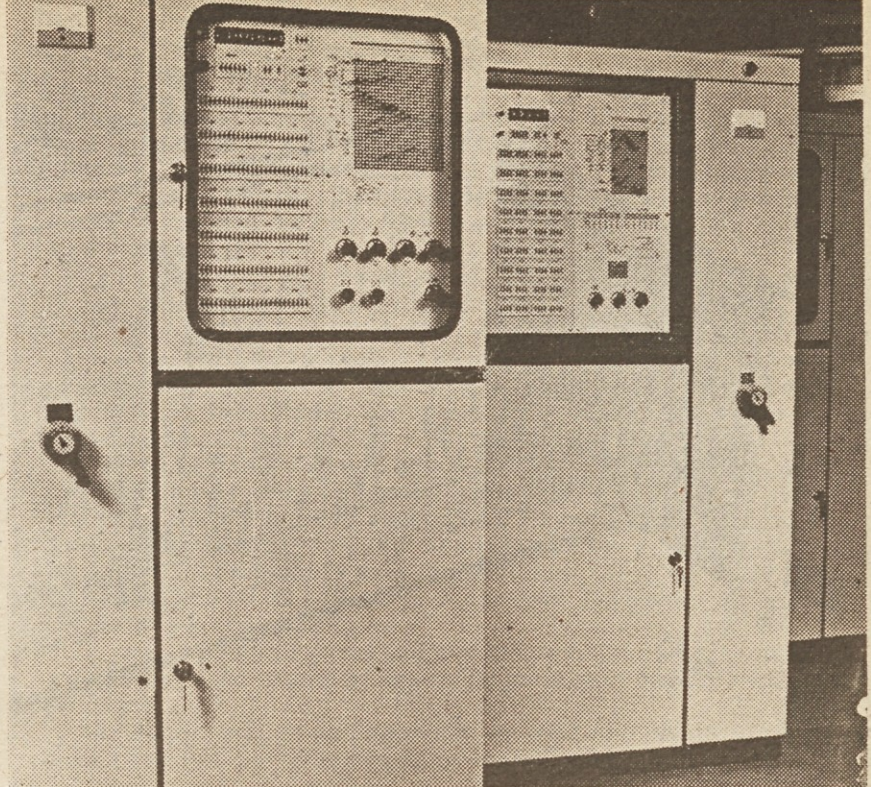
Institut Jožef Stefan je, tako kot že nekaj let nazaj, tudi letos odprl vrata strokovnjakom z drugih področij, ljubiteljem znanosti, študentom, dijakom in drugim, skratka širokemu krogu ljudi, ki jih zanima delo te velike slovenske raziskovalne ustanove.

Ta dan — tokrat je bilo to v soboto 12. oktobra — je postal že tradicionalen, podobno kot minula leta pa je tudi letošnji opozoril na veliko zanimanje mladih za raziskovalno delo instituta. Glavni namen tega „odprtega dne“ je navdušiti mlade za raziskovalno delo na tehnoloških področjih, s katerimi se ukvarjajo na IJS.

Številni obiskovalci so si lahko ogledali laboratorije za elektronsko mikroskopijo, jedrsko magnetno resonanco, biokemijo, masno spektrometrijo, jedrsko fiziko, kemijo fluora in laboratorije za keramiko. Videli so lahko tudi več filmov o delu v laboratorijih, na ogled pa sta bili tudi razstava strokovnih knjig in razstava del mladih umetnikov iz instituta.

Hkrati s samim IJS sta odprla vrata tudi Republiški računski center in reaktor v Podgorici.

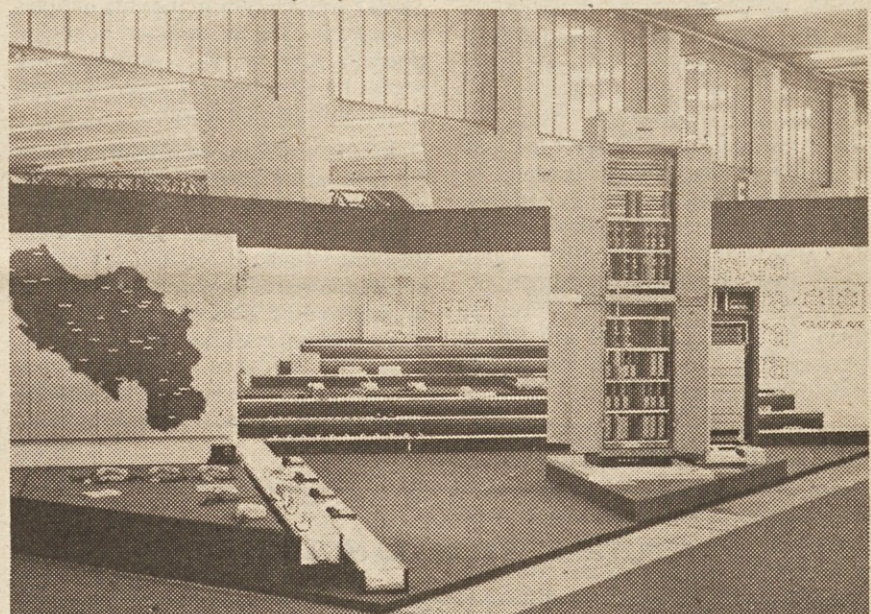
Na sliki: pri metacontu je prišlo doslej najbolj do izraza sodelovanje IJS z Iskro.

Na razstavi v Moskvi so bili razstavljeni tudi elementi za upravljanje in reguliranje.

Iskra na razstavi telekomunikacij »Telecom 75« v Ženevi

V organizaciji mednarodne unije za telekomunikacije v Ženevi je bila v Ženevi od 2. do 8. oktobra svetovna razstava telekomunikacij pod imenom „Telecom 75“. Mednarodna unija za telekomunikacije je ena od devetih specializiranih agencij Združenih narodov s sedežem v Ženevi, v kateri so včlanjene vse suverene države na svetu, v tem trenutku jih je 145.

Razstavnici Iskre na razstavi „Telecom 75“ v Ženevi.

Mednarodna unija za telekomunikacije je obenem ena najstarejših svetovnih organizacij, saj je bila ustanovljena 1865. leta. Takoj po iznajdbi telegrafa in telefona je človeštvo uvidelo, da izkoriščanje tako epohalnih iznajdb ne bo šlo brez mednarodnega sporazumevanja. Tako je nastala unija ali kratko UIT, ki danes vrši številne naloge in omogoča nemoteno delovanje vseh vrst zvez za čim hitrejšo menjava informacij in obveščanja. UIT poleg navedenih nalog izvršuje tudi važno funkcijo tehnične pomoči med deželami v razvoju. Na zadnji konferenci polnomočencev držav članic te organizacije je bilo predloženo in usvojeno prirejanje svetovnih razstav telekomunikacij, ki naj pokažejo napredek na tem področju vsako peto leto. Letošnja razstava telekomunikacij „Telecom 75“ je bila druga po redu, naslednja pa bo leta 1979 „Telecom 79“.

Letošnje Telecom 75 se je udeležilo 37 dežel (med njimi Iskra, edina iz Jugoslavije) z več kakor 300 razstavljalci, na 3700 m² v palači razstav v Ženevi. Nekatero državo kot Zap. Nemčija, Britanija, Francija in Švica so nastopale skupaj s poštnimi upravami in industrijo, saj je medsebojno sodelovanje na področju razvoja, raziskav in tehnologije že tradicionalno.

Tudi strokovnjakom Iskre, ki delajo na razvoju, je dobro poznano sodelovanje nemškega FTZ, francoskega CNET-a, britanskega BPO instituta in švicarskega instituta za razvoj z industrijo telekomunikacij. Na razstavi so prvič letos nastopale tudi neke dežele v razvoju, s katerimi tudi mi navezuje stike in to predvsem na področju telekomunikacij.

Dežele, ki nimajo svoje industrije

telekomunikacij, so pokazale organizacijo zvez v svoji deželi (Kuwait, Bahrein, Saudska Arabija). Od socijalističnih dežel so bile zastopane Madžarska, Poljska in Bolgarija. Razstava je napravila močan vtis napredka telekomunikacij po drugi svetovni vojni. Seveda so prevladovale države, ki imajo izredno razvito industrijo telekomunikacij kakor ZDA, ZR Nemčija, Francija, Japonska, Kanada, Švedska, Italija in druge. Sama razstava seveda ni imela izključno komer-

cijalni značaj, temveč manifestativni karakter sedanjega in bodočega razvoja telekomunikacij. Poudarek je bil predvsem na izkoriščanju telekomunikacijskih zvez preko satelitov. Zato so razviti pokazali predvsem razvoj tv zvez in televizije preko satelitov. V zvezi s tem je značilen razvoj merilne tehnike za telekomunikacije. Velika pozornost je bila posvečena televizij-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Izjemen uspeh varilcev EMO

Na republiškem tekmovanju varilcev 10. in 11. 10. 1975 v Ljubljani, ki je bilo pod pokroviteljstvom člana sveta federacije Franca Leskoška-Luke, so varilci iz naše industrije EMO iz Celja dosegli izjemno lepe uspehe. To pa še posebej velja za Štefana Petaverja, ki je bil drugi pri plamenskem varjenju (1. mesto je dosegel Dušan Škrjanc, Železarna Jesenice) in za tekmovalca pri varjenju v zaščiti CO₂, ko sta bila Emovca odlična in sicer:

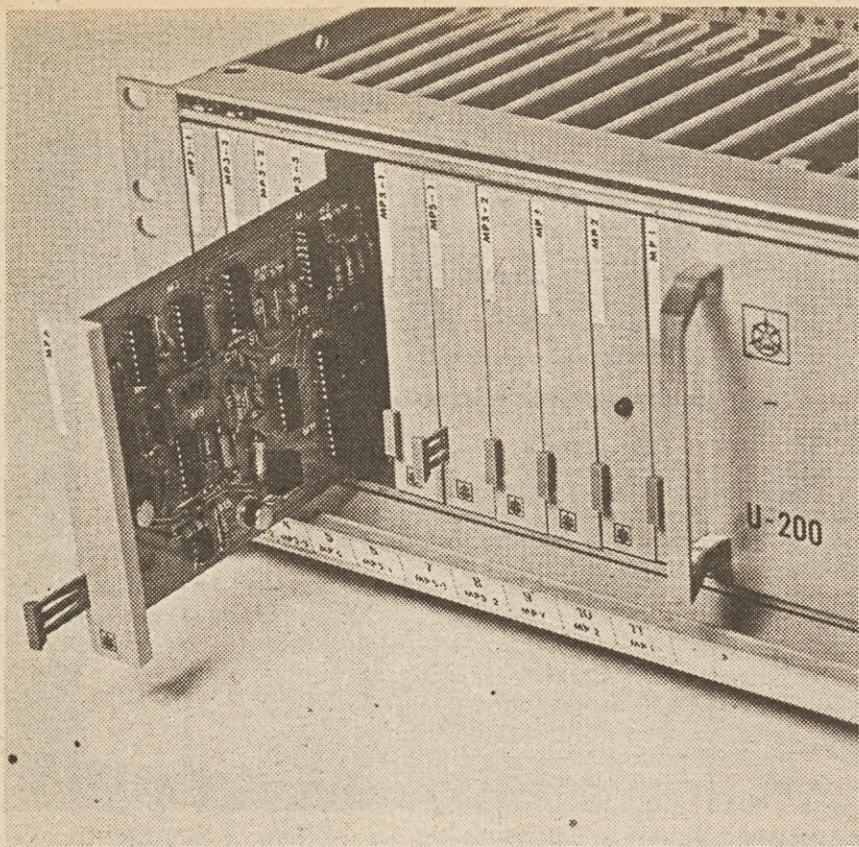
1. Ivan Belina in

4. Srečko Kavalarič

Vsi trije so se, upamo, s temi svojimi dosežki plasirali v slovensko ekipo za nastop na zveznem tekmovanju varilcev, ki je bilo te dni v Skopju.

Tak velik uspeh tekmovalcev iz EMO je vsekakor rezultat velike delovne tradicije tega delovnega kolektiva (80 let obstoja), velike samodiscipline in sposobnosti nastopajočih tekmovalcev ter splošne skrbi za kvaliteto dela v EMO.

I. S.

Sovjetski minister se je ustavil pred Iskrinimi programatorji in se pozanimal tudi za njihove prednosti.

Iskra v Moskvi

(Nadaljevanje s 1. strani)

bila, kot s pajčevino, vsa preprejena z rdečimi preprogami.

V majhni priložnostno urejeni pisarni na razstavišču je, seveda, pomenek tekkel še naprej. „Kljub temu, da Iskra neposredni proizvajalec orodnih strojev in so v Jugoslaviji njen delež pri njih le sistemi avtomatske regulacije, smo že v začetku ugotovili, da je udeležba Iskre na tej razstavi v središču pozornosti odgovornih sovjetskih dejavnikov. Razlog za to je predvsem v ogromnih potrebah za modernizacijo in posodabljanje obdelovalnih strojev in so v Sovjetski zvezi, s tem pa tudi skladno uresničujemo dolgoročno prizadevanja Iskre in njenih strokovnjakov. Odgovorne ljudi v Sovjetski zvezi smo namreč že precej prepričali o tem, da smo po kakovosti v samem evropskem vrhu in da proizvodnja Avtomatike lahko kljub naši sorazmerni majhnosti pokriva dobršen del njihovih potreb, se pravi, da bomo lahko kos nalogam in obveznostim, ki bi jih iz takega sodelovanja prevzeli.“

Dopolnilo teh besed je bil tudi zaključni sprehod po razstavi, kjer je bilo razstavljeno vse od avtomatike, ki so jo razvili Iskrini strokovnjaki, in ki se množično proizvaja v naših tovarnah pa do najsodobnejših strojev za avtomatizacijo obdelovalnih strojev ter drugih obdelovalnih strojev, ki so prav tako rezultat Iskrinega razvojnega oddelka; vsi razstavljeni stroji so bili namreč opremljeni z Iskrino avtomatiko in s programatorji ter elektroopremo, ki jo proizvaja Iskra – TOZD Avtomatika in merilne naprave v Stegnah. Vse te naprave posredno izvažajo tovarne, ki s svojimi stroji segajo na sovjetski trg in z njimi prinašajo tudi Iskrine izdelke.

Interesanti in naročniki, ki so se že od prve ure pojavljali, potrjujejo, da ne gre samo za zanimanje ministrstva in visokih državnih gospodarskih organov, ampak da gre tudi za številna konkretna naročila gospodarstva in da to napoveduje dejanski plama Iskre na sovjetskem tržišču.

Mara Ovsenik

pomanjkanja reprotmateriala ne uspeva.

Velika konjunktura na področju prodaje električnega ročnega orodja nas sili, da nenehno povečujemo plan proizvodnje. Vse dražje usluge komunalnih storitev privedejo vedno večje število ljudi do zaključka, da si raje nabavijo nekaj orodja in dela opravijo sami. Potrebe po orodjih za domačo rabo, znane pod imenom „KLIP-KLAP“ iz leta v leto rastejo. Za l. 1975 je planirana prodaja „HOBBY“ orodja v vrednosti preko 90 mio N din. Za izpopolnitev programa tega orodja so bile v letošnjem letu uvedene 3 vrste kombi garnitur, ki so zaradi prikazovanja na TV znane že širšemu krogu ljudi. Posebno bogato opremljena je največja izvedba kombi-garniture, namenjena zahtevnejšim kupcem in primerna za darila ob posebnih priložnostih. Iskra je s prodajo preko „Perlesa“ v Švici in „Skila“ na Nizozemskem močno prodrla tudi na zapadna tržišča. Nova in nova naročila, ki jih dobivamo za izvoz, močno presegajo možnosti oziroma sedanje kapacitete v proizvodnji. Kljub prizadevanjem za povečevanje izvoza tako na zvezni ravni kot tudi v okviru SOZD in podjetju pa bo morala tovarna ERO odkloniti naročila za leto 1976 vsaj v višini 2 mio US S. (Plan za l. 1976 je 3,7 mio USA S.)

Kljub modernizaciji strojnega parka (EOR je od l. 1972 znižal število zaposlenih za 149) pa imamo pripravljene nove tehnološke rešitve, ki močno posodobijo proizvodnjo (znižajo število zaposlenih, povečajo kapaciteto, znižajo proizvodne stroške in zagotovijo izvoz), a so vezane na nove investicije. Trenutna vrednost investicijskih sredstev pa je glede na planske postavke prav minimalna. V ilustracijo naj navedemo, da je imela naša TOZD ob koncu l. 1974 takšne vrednosti osnovnih sredstev:

stavbe in pohištvo ... 5.977.458 N din
strojni park ... 15.727.778 N din,

kar znese skupno 21.705.236 N din. Te številke jasno govorijo, da je vrednost osnovnih sredstev manjša kot enomesečna vrednost proizvodnje. To pa je veliko premalo za zagotovitev povpraševanja trga. Zato bi morali povečati vrednost osnovnih sredstev tovarne ERO vsaj za 50%. Kljub navedenim težavam pa 443-članski kolektiv naše TOZD še vedno čaka na poslovno odločitev Elektromehanike za primerno posodobitev strojnega parka.

A. K.

Iskra Commerce, Ljubljana razpisuje v imenu ZP Iskra ter na osnovi sklepov in smernic 9. zasedanja skupščine ZP Iskra

Natečaj za delo v zunanji trgovini Iskre

Namen natečaja je, da dopolni zasedbo samostojnih poslovnih delovnih mest v zunanjetrgovinski dejavnosti Iskre.

Natečaj je namenjen sodelavcem Iskre, ki želijo svoje izkušnje in znanje uporabiti za nadaljnje vključevanje Iskre v mednarodni trg.

Okvirni pogoji za prijavo na natečaj:

- samostojnost in podjetnost, veselje do pestrega, čeprav napornega dela in izpopolnjevanja
- znanje vsaj enega tujega jezika
- nekaj let delovnih izkušenj v Iskri ter visoka, višja ali srednja izobrazba tehniške ali ekonomske smeri

Prijave bodo skrbno in zaupno obravnavali, povabili vsakega prijavitelca na razgovor, nato pa urejali vprašanje prehoda kandidata v novo dejavnost z njegovo OZD.

Novim sodelavcem bomo uvajanje v novo delo olajšali s posebnim programom dodatnega izobraževanja.

Naslov za prijave: Iskra Commerce, 61000 LJUBLJANA, Trg revolucije 3/VIII „Natečaj“. Rok: do 10. novembra 1975.

Iz razgovora z Ilijo Medičem ob razpisu natečaja

Razpis natečaja za delo v zunanji trgovini Iskre pomeni izviren pristop k reševanju enega najbolj občutljivih problemov današnjega časa, to je oblikovanje in pridobivanje kadrov ter njihovo usmerjanje k tistim dejavnostim, za katere so najprimernejši. Prav zaradi tega smo menili, da je prav, da ob tem razpisu spregovorimo z Ilijo Medičem, glavnim direktorjem Iskra Commerce, da bi nam povedal, kakšni motivi so bili v ospredju, ki so pripeljali do omenjenega razpisa.

Dejal je: „Gre za premišljeno odkrivanje kadrov v sami Iskri in za pomoč pri njihovi usposobitvi za odgovorna in samostojnostna poslovna opravila na področju Iskrine zunanjetrgovinske dejavnosti doma in v tujini. Ta razpis lahko štejemo kot uvodno, začetno potezo v tej smeri, saj se bo naša politika v tem pogledu nadaljevala in postala trajna sestavina Iskrine kadrovske politike.“

„Pa vendar, čemu prav zdaj ta“

Ilija Medič – glavni direktor Iskra Commerce.

ukrep?“, je bilo naše prihodnje vprašanje. Ilija Medič odgovarja: „Iskra je že dalj časa usmerjena v mednarodni gospodarski svet. In to bo vedno bolj. Naše tržišče doma je pretesno za vse tiste zmogljivosti proizvodne, razvojne, tehnološke ter intelektualne

(Nadaljevanje na 4. strani)

ISKRA – ELEKTROMECHANIKA

POTREBE VEČJE OD MOŽNOSTI

(Delovni uspehi TOZD ERO)

Tovarna električnega ročnega orodja v sklopu kranjske Elektromehanike je kljub težavam v začetku letošnjega leta nadoknadila zamujeno in v kumulativni presega planske zadolžitve v letošnjem septembru za 6,5%. Uprava podjetja ne predvideva težav s preskrbo reprotmateriala do konca leta, zato smo tudi v omenjeni TOZD optimisti glede izpolnjevanja plana za leto 1975. Ta je bil postavljen v višini 266.687.000 N din.

Seveda pa z doseženimi rezultati kljub temu nismo zadovoljni. Izpol-

njevanje plana po asortimanu in željah kupcev nam prav zaradi stalnega

DOPIŠUJTE
V ISKRO

Popravek

V 37. št. našega glasila se je v članek z naslovom „Bolj smotno načrtovanje – boljše prodaja“ vrnila neljuba pomota. Začetek zadnjega odstavka se mora glasiti takole: „Za večino tranzitnih avtomatskih telefonskih central sistema Metaconta 10-C je komercialno področje uspelo poleg nujnega povečanja cen za l. 1972 in 1973 (v skupnem znesku 28%) doseči povečane cene tudi za l. 1974.“ Bralce prosimo za razumevanje.

Proizvodnja v septembru

	Izpolnitev v 000 din			Odnos m. r. do mes. pl.	Odnos r. I-IX do let. pl.	odnos r. I-IX do pl. I-IX	r. I-IX/75 do r. I-IX/74
	I-IX/74	I-IX/75	mesečne r.				
TELEKOMUNIKACIJE	1.074.009	1.282.111	156.206	91,7	69,8	95,4	119,3
ELEMENTI	408.144	434.656	51.787	75,8	54,2	79,9	106,5
ŠIROKA POTROŠNJA	478.428	459.995	52.859	67,7	50,0	78,9	96,1
AVTOMATIKA	487.272	547.347	60.306	86,3	65,2	87,1	112,3
AVTOELEKTRIKA	240.836	305.220	35.670	91,8	60,7	89,5	126,7
EMO	306.269	266.480	25.498	72,0	43,9	72,6	87,0
SKUPAJ BRANŽE	2.994.958	3.295.809	382.326	82,9	59,9	87,3	110,0
IC – Servis	40.350	60.460	7.199	142,7	92,3	126,2	149,8
Inštitut za produktivnost in metrologijo	12.375	11.095	1.209	87,9	67,2	89,6	89,6
SKUPAJ ISKRA	3.047.683	3.367.364	390.734	83,6	60,3	87,7	110,4
Realizacija proizvodnje I-IX/74 za ZP ISKRA (dinamična)	2.901.960						116,0

(1) V koloni 5 je zajeta 9/12 vrednosti proizvodnje, sestavljene na osnovi podatkov iz plana za leto 1975, ker za branže zaradi reorganizacije nimamo ustrezne dinamike.

Poživitev inventivne dejavnosti

INDUSTRIJA ŠIROKOPOTROŠNIH IZDELKOV

Inovacijska dejavnost se je v zadnjem času v Iskri zelo poživila in predvsem dobila svoje mesto in vzpodbudo. Zadnji čas pa se poudarja zlasti veja inventivne dejavnosti na vseh področjih proizvodnje.

Predvsem me moti pri tem naziv. Res, da je to čisto tehničen pojem. Vendar, ker je inventivnost namenjena vsakomur, zlasti širokemu krogu proizvajalcev, se mi zdi prav, da bi izraz poslovenili. Inventiven pomeni preprosto – duhovit ali iznajdljiv. Mar ne bi mi vsi to le bolje razumeli, če bi povedali to po domače. Res bi se slišalo malce manj „kumštno“, bi pa

zadevo vsi razumeli.

V Industriji široke potrošnje so pred kratkim organizirali posvet vseh vodij tehničnih služb in vodilnih tehničnih delavcev o tem vprašanju. Pričakujejo mnogo. Marsikak postopek, delovna operacija ali uporaba materiala bi se dala izboljšati. Ljudje, ki leta in desetletja delajo pri določenem delovnem postopku ali stroju, imajo čisto pametne ideje za izboljšanje dela, njegovo poenostavitev ali racionalizacijo. V ta namen bodo v vseh večjih TOZD zadolžili tehnično usposobljene referente, ki bodo spodbujali in zlasti pomagali v življenje inventivnim postopkom. Marsikdo namreč ima idejo, pa jo lahko le enostavno pove, ne bi pa je znal narisati, opisati, tehnično dokazati in finančno utemeljiti.

Naloga referentov za množično inventivno dejavnost (MID) pa bo ravno te ideje pomagati tehnično stik s proizvajalci, biti vsak čas na razpolago vsem, ki imajo dobre zamisli. To bo moral biti v vsakem primeru dovolj tehnično izobražen in iniciativen človek, ki bo znal spodbuditi in opogumiti vse, ki imajo koristne predloge za izboljšavo proizvodnje in ostalih delovnih procesov.

Ob vsem tem pa mi prihaja misel: „Več glav več ve“. To bo treba vsakomur upoštevati in ne podcenjevati nestrokovnih, toda domiselnih in iznajdljivih idej. Morda smo le preveč zagledani v svojo šolsko modrost in čisto pozabljamo, da niso na svetu le mojstri z diplomami, ampak da „vaja dela mojstra“.

Za zaključek pa Knitlovo misel o moderni tehniki: „Nihče, ki je plul le ob domačih znanih obalah, ni odkril novih svetov.“

KF

Srečanje jubilarov dela in upokoencev IEZE

V sejni dvorani Kluba poslancev SRS je bila 17. t. m. popoldne tradicionalna vsakoletna prireditev – srečanje delovnih jubilarov in upokoencev IEZE (razen iz TOZD: Kondenzatorji, Polprevodniki in Baterije Zmaj). To pot so trije sodelavci TOZD Feriti prejeli tudi državna odlikovanja za zasluge pri sanaciji tovarne v preteklem obdobju.

Izbrane jubilate in upokoence, ki so jih brhka dekleta v narodnih nošah že ob vstopu v Klub poslancev okrasila z nageljčki, je najprej pozdravil predsednik sindikalne konference Jože Colarič, za njim pa predsednik delavskega sveta IEZE Nace Rozina.

Glavni direktor Industrije elementov za elektroniko Gojmir Blenkuš je po pozdravnih besedah jubilarom, odlikovancem in upokoencem na kratko orisal delo IEZE v dosedanjem obdobju in bližnje perspektive te delovne organizacije v okviru ZP Iskra. Slednjic pa je v imenu konference sindikalnih organizacij TOZD IEZE spregovorila še Marija Baloh.

V nadaljevanju proslave je predsednik IS skupščine občine Ljubljana-Šiška Stane Plemenitaš nato nagovoril tri odlikovance TOZD Feriti in jim po obrazložitvah njihovih zaslug, katere

je podal Milan Zagorc z občinske komisije za odlikovanja, izročil: Dušanu Dolničarju, direktorju TOZD Feriti, in Edvardu Levcu red dela s srebrnim vencem ter Florjani Pemre-Potrebuješ medaljo dela.

Predsednik delavskega sveta Nace Rozina glavni direktor IEZE Gojmir Blenkuš pa sta nato razdelila značke in nagrade jubilarom 25, 20 in 10-letnega dela, skupno 40 sodelavcem. Tako kot vedno, so se to pot s skromno kuvertico spomnili tudi upokoencev.

Uradni del proslave je zaključil prijeten nastop folklorne skupine „EMONA“, nato pa so se udeleženci srečanja preselili v dvorano h zakuski, ki je minila v zelo prijetnem vzdušju.

Odlikovanci iz TOZD Feriti.

Jubilantki 25-letnega dela: Anica Sotlar in Jelka Novakovič.

Skupina jubilarov dvajsetletnega dela.

Tudi jubilarov desetletnega dela vseh nismo dobili pred kamero.

OB TRIDESETLETNICI OZN – MIR 75

Najbrž bi bilo odveč posebej ugotavljati, da letos pišemo že 30. obletnico Organizacije združenih narodov. Če nič drugega je majhno slovensko mesto, ki se imenuje Slovenj Gradec, s svojo vneto zagnanostjo in vero v živi mir široko sprostilo v najširših krogih naše dežele zavest o tem, da so minila tri desetletja, odkar so v San Franciscu podpisali to listino nujnega sožitja med narodi.

Veliko se je v tem času v svetu spremenilo. Stari ustroj kolonializma se je začel rušiti in vzporedno z nezadržnim hotenjem vseh narodov, tudi malih in dotlej nepoznanih, da živijo enakopravno z drugimi, se je kot nujen pogoj postavila tudi zahteva po novem gospodarskem redu v svetu. Dejansko je tako, kot je tudi v svojem govoru v Slovenj Gradcu poudarila tovarišica Vida Tomšič: Gre za novo bitko razrednega boja v svetovnih razmerjih.

Vzdušje za iskanje takšnega novega gospodarskega reda v svetu je danes, kljub zagriženemu kljubovanju odmirajočega imperializma, gotovo vzpodbudnejše kot kdajkoli v preteklosti. Predvsem daje angažirana prisotnost neuvrščeni dežel temu trenutku svetovne zgodovine izjemno iztočnico. Po drugi strani pa je tudi v Evropi, ki je bila vselej kotel svetovnih tokov in konfliktov, prav s preteklo konferenco v Helsinkih nastopilo novo obetajoče razdobje.

V tem razdobju bi morali poleg politikov še prav posebno dejavno priložiti svoj delež tisti, ki so neposredni proizvajalci blaga in vrednot za preživljanje.

Mar nimajo tudi vsi naši delavci in vsa iskra naše industrijske proizvodnje dolžnost, da v tej mirni graditvi aktivno sodeluje?

Mara Ovsenik

ISKRA NA RAZSTAVI TELEKOMUNIKACIJ „TELECOM 75“ V ŽENEVI

(Nadaljevanje s 1. strani)

skim prenosom in videotelefonom. Francija in Nemčija sta dnevno prirejale video konference preko skupnega satelita „Simphonia“, ki so bile izredno impresivno predvajane. Sama razstava je imela svoje lastne televizijske programe nekolikokrat dnevno. Ravno te dni je bila podpisana v Ženevi pogodba za prenos olimpijskih iger iz Kanade v Evropo. Po izjavi direktorja Vilčka (ki je Jugoslovian) je s pogodbo osiguranih 120 ur prenosa, zakar bo Evrovizija plačala 4,5 milijone dolarjev, stroški prenosa pa bodo stali 2,8 milijona dolarjev.

Kako se je predstavila Iskra v družbi velikanov telekomunikacije industrije. Naš razstavljalni prostor je imel 54 m² in zelo ugodno lego. Naši najbližji sosedji so bili Poljaki, Nemci in Brazilci. Razstavili smo telefonsko centralo PABX 25 C, maketo Metaconte, v kateri so bili vgrajeni nekateri najvažnejši sestavi in elementi, prenosne naprave, mobilne sprejemno oddajne radijske postaje, vse naše telefonske aparate, rele in števec pogovorov.

Naš izložbeni prostor ni bil impresiven, premalo razsvetljen in neupadljiv. Večina razstavljalcev je svoje razstavne prostore opremila na specifični način, z mnogo fotografij, grafikonov in s posebno interesantnimi sestavnimi deli, ki so jih vkomponirali celo v fotografije naprav v naravni velikosti. Za to vrsto razstav je to izredno uspel način, ki bi ga v bodoče lahko tudi Iskrini aranžerji lahko usvojili predvsem za razstave, ki niso strogo komercialnega značaja.

Zanimanje obiskovalcev je bilo izredno veliko. Obiskovalci so bili v ogromni večini strokovnjaki iz vseh zemeljskih celin. Posebno zanimanje so vzbujali telefonski aparati, pa tudi posamezni elementi in sestavni deli.

Ocena je bila v veliki večini, da Iskra izdeluje solidne dele in naprave. Značilno je bilo to, da je veliko ljudi, ki so prišli na naš prostor prvič slišalo, da imamo tudi v Jugoslaviji industrijo, ki je sposobna izdelovati najmodernejše telekomunikacijske naprave. Zelo veliko pa jih je poznalo Iskra in njeno proizvodnjo. Menimo, da je udeležba Iskre na svetovni razstavi uspeh in afirmacija, saj so ime Iskre in oglasi, ki so bili lansirani v raznih publikacijah, šli na vse celine. Kakor smo že preje omenili, je za časa razstave bilo v Ženevi rekordno število strokovnjakov, ki so prisostvovali raznim konferencam, ki so bile organizirane v tem času. Tako je bila konferenca v organizaciji UIT za planiranje svetovne mreže telekomunikacij (polaganje podmorskih kablov, lansiranje satelitov in postavitve zemeljskih postaj). Te konference se je udeležilo nad 400 delegatov iz vsega sveta. Druga še večja konferenca je bila o izdelavi plana razdelitev frekvenc za radiodifuzijo na srednjih in dolgih valovih, ki bo trajalo do srede novembra, katere se udeležuje 800 delegatov, med njimi kar 20 iz Jugoslavije. Poleg tega je UIT organizirala nekoliko simpozijev o telekomunikacijah in ekonomskih vprašanjih v zvezi s telekomunikacijami. Vsi ti delegati so v prostih časih zelo pridno obiskovali razstavo.

Razstava je pokazala nezadržen napredek telekomunikacij v svetu, brez katerih skoraj si ne moremo zamisliti življenja na zemlji, kaj šele pohodov v vesolje. Telekomunikacije so eno najefikasnějšíh načinov medsebojnega sporazumevanja, prenašanja informacij in podatkov vseh vrst. Delavci in strokovnjaki Iskre so lahko ponosni, da delajo na tem področju in s svojim delom doprinašajo napredu človeštva.

Vladimir ŠENK

JUBILANTI IEZE

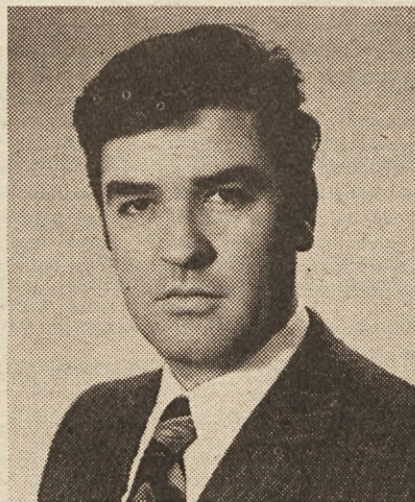
Jubilanti 25-letnega dela:
Jelka Novakovič, Anica Sotlar

Jubilanti 20-letnega dela:
Marija Berginc, Alojz Bizjan, Angela Breznik, Lado Fugina, Marjan Hrzenjak, Stane Hrzenjak, Janko Kikelj, Ivan Kolarič, Helena Konjar, Tilka Koren, Miroslav Levstik, Alojz Mencin, Ivan Milič, Majda Pivk

Jubilanti 10-letnega dela:
Ana Andrijančič, Jožica Brezovar, Jože Brodnik, Ivan Celin, Anton Cimerman, Rudi Drevenšek, Franc Fireder, Marjan Gregorc, Jože Kastelic, Alojz Malovrh, Marija Mežnar, Mihael Novak, Pavla Novak, Jože Orel, Alojz Pajk, Roman Pajk, Dušan Pivka, Franc Plešec, Milena Plut, Alojz Primc, Iztok Recelj, Rozi Sebunk, Jože Štupar, Vitoš Valenčič.

PISMO IVA BOGOEVA IZ NEW YORKA

Osnovne značilnosti ameriškega trga

Ivo Bogoev – dir. Iskra America.

Za pravilno spoznanje vloge kvalitete v ameriški potrošniški družbi je potrebno orisati ameriški trg z njegovimi osnovnimi karakteristikami ter ameriški način poslovanja, ki ga Američani nekoliko preveč zveličavno opisujejo takole:

„OBSTAJATA SAMO DVA NAČINA POSLOVANJA: AMERIŠKI IN – NAPAČNI!“

- Osnovne značilnosti ameriškega trga so naslednje:
- trg je praktično docela odprt, brez kakršnihkoli uvoznih omejitev, količinskih, ali vrednosti
 - carinske stopnje so med najnižjimi na svetu, z izjemo za nekatere države SEV, kar pa je nekoliko politično pobarvano
 - na ameriškem trgu se srečuje vsa svetovna konkurenca
 - na ameriškem trgu je močno prisoten ameriški industrijski velikan, ki uspešno konkurira uvozu.

Zaradi vsega tega so se razvile tudi posebne poti poslovanja, ki so edinstvene v svetu in jih vsi ostali poskušajo posnemati z manjšim, ali večjim uspehom. Vsa ameriška industrija je razdeljena na majhna, srednja in velika podjetja, v odvisnosti od števila zaposlenih in bruto proizvodnje. Tržni nastop velikih podjetij se nekoliko razlikuje od srednjih in majhnih, ki predstavljajo skupino zase.

Prodajna tehnika, ki je brez dvoma dosegla svoj vrh v ZDA, ne bo predmet obdelave v tem članku. Zadržali se bomo pri nabavi, ker se tam začne realizirati skrb za kvaliteto, ima pa seveda svoj refleks v prodaji. Pri tem bomo upoštevali značilnosti obeh skupin podjetij – velikih ter srednjih in majhnih. Primeri bodo vzeti z področja elektronike in elektrotehnike, ker nam je to področje najbliže.

ORGANIZACIJA IN VLOGA NABAVNE SLUŽBE V VELIKIH KOMPANIJAH

Delež ameriških velikanov elektro industrije je približno 50 % celotnega ameriškega trga, čeprav je njihovo število komaj 10 % vseh podjetij te branže. Ostalih 90 % sodi v skupino majhnih in srednjih in pokrivajo drugih 50 % celotnega trga.

Velika podjetja imajo posebne nabavne službe, ki so običajno centralizirane in znotraj razdeljene na ozko specializirane oddelke za posamezne materiale (primer: oddelek za upore in potenciometre skrbi samo za ta dva izdelka). Oddelke vodijo referenti, ki jih Američani imenujejo „buyer“ (bajer), kar pomeni kupec. Upravičenost takega naziva bo sama po sebi razumljiva, ko bomo spoznali njihovo delo in odgovornost.

Zaradi količin, ki jih nabavljajo nabavni oddelki, oz. buyerji, so direktno povezani s proizvajalci doma in v tujini. Najpogosteje blago tudi sami uvažajo. Buyerji so tako v stalnem stiku s svojimi dobavitelji, obstoječimi ali pa potencialnimi.

- Osnovne naloge buyerja so naslednje:
- zagotoviti ustrezn material pravočasno
 - nabavljati po najnižjih možnih cenah
 - iskati nove, cenejše in zanesljive vire, oz. dobavitelje.
- „Desna roka“ buyerja je laboratorij za tipske preizkuse, ki izdaja dovoljenje (atest) za uporabo vseh novih elementov, ali pa elementov novih dobaviteljev. Za razliko od buyerjev, tehniki v laboratoriju praktično nimajo nobenih stikov z dobavitelji, ali njihovimi predstavniki. Osnovni razlog za to je – izključiti kakršenkoli vpliv na njihovo objektivnost.

Iz vsega tega izhaja prvi zaključek:
Selektor novih nabavnih virov je edino-le referent (Buyer)

Postopek za testiranje novega dobavitelja poteka približno tako-le: – najprej mora imeti potencialni dobavitelj izdelek, ki povsem ustreza zahtevam kupca, oz. njegovim tehničnim specifikacijam. Tudi najmanjša odstopanja so nedopustna, neglede na njihovo tehnično ozadje. Američani se zelo striktno držijo specifikacij in jih

Samo kvalitetni izdelki so lahko uspešni

Tovarna gospodinjstev aparatov "Škofji Loki" z znanimi izdelki se zlasti letos trudi prodreti na bogato založeni domači in tuji trg. Ob recesiji se je pokazalo, da nekvalitetna roba stoji. V Gospodinjstev aparatih pa jim je uspelo letos znatno zvišati izvoz in zmanjšati zalogo. Vodjo kontrole kvalitete Jako Moreta smo povprašali, kako jim je to uspelo. „Samo s spremljanjem kvalitete od nabave polizdelkov do porabnika“, je odgovoril.

Najbrž so malokje vložili toliko dolgoletnega truda, kot prav v Škofji Loki v kvaliteto svojih izdelkov. Najprej so dosegli boljše kadrovske strukture v oddelku kontrole. Poleg tega pa so morali z dobrimi prijemi pripraviti kontrolorje do tega, da so bolj instrukturji, kot zgolj ocenjevalci. To pa ni bilo lahko, saj so pogosto delavce, ki niso mogli opravljati svojega prejšnjega dela premeščali v kontrolo, češ, da je tu delo lažje. To pa je bilo zmotno. Precej ljudi so zamenjali in uspeli organizirati uglašen team, ki metodično in strokovno opravlja svoje delo.

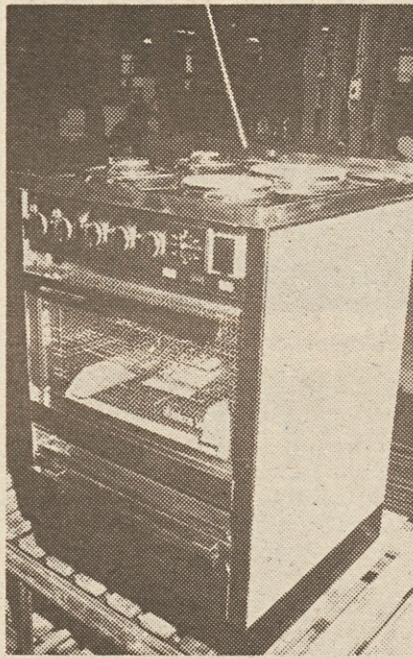
Celoten potek spremljanja kvalitete proizvodnje se začne že ob naročilih polizdelkov, nato spremlja material prek skladišč v proizvodnji v vseh medfazah in se konča šele pri niklu, ki z reklamacijami in izkušnjami da zadnje pripombe, ki jih rade volje upoštevajo. Na teh izkušnjah gradijo že leta in leta.

Žal pa se ravno ob teh prizadevanjih za čimkvalitetnejšo proizvodnjo srečujejo s kopico težav in često z umazanimi posli. Najtežji problem so kratkovidni uvozniki, ki uvozijo često konkurenčne artikule globoko nižje kvalitete in seveda z nižjo ceno. Često srečujejo konkurente, ki prodajajo izdelke, ki ne ustrezajo ne jugoslovanskim ne svetovnim standardom. Tako niso redki izdelki, ki motijo radijske in TV oddaje, so manj funkcionalni in imajo krajšo življenjsko dobo. Imajo pa nizko ceno. S tako konkurenco se ni lahko boriti.

Druga težava pa so neustrezni kadri v vseh fazah proizvodnje do prodaje.

jalcev in serviserjev. V tovarni bi želeli, da bi že prodajalec opozoril kupca na najosnovnejša pravila uporabe njihovega izdelka. Pravtako bi bilo potrebno, da bi zlasti serviserji čimbolje, kratko in prijazno poučili porabnika, zakaj se mu je aparat pokvaril. Saj je večina servisnih posegov potrebnih zaradi nepravilne rabe. Tako se često zgodi, da na električnih pečicah ljudje pečejo čevapčiče. Saj je res pripravno in zapeljivo. Ploščata in lahka je, nad grelnimi telesi ima pripravno mrežico in treba je le malo podaljška in na domačem vrtu se pečejo jedi na žaru. Pri tem pa se peč pokvari, ker je ne namenjena le gretju prostorov in ne peki in kuhi. Potem pa pride do nepotrebnih razburjenj, ko se pokvari. To je en pogost primer izmed mnogih, ki bi jih z dobrim nasvetom lahko preprečili že prodajalci, ki pa često žal o tem vedo bore malo.

Integralna metoda kontrole, kakor se tako spremljanje imenuje, v Gospodinjstev aparatih že uspeva, mnogo

Kombiniran električno-plinski štedilnik Venera iz TOZD TGA.

dela pa bo še treba na področju vzgoje prodajne mreže, serviserjev in uporabnikov.

KF

3000 PROSTOVOLJNIH DELOVNIH UR MLADIH V IC

Mladi iz Iskre Commerce smo se, glede na sklepe srečanja v Poreču, odločili za akcijo pod naslovom „3000 ur brezplačno“.

Kaj to pomeni?

To pomeni, da bomo mladi iz TOZD Domači trg, Zunanji trg in DS Skupne službe IC opravili cca 3000 neplačanih delovnih ur do konca leta 1975.

Za tako akcijo smo se odločili prostovoljno na konferenci osnovnih organizacij. Vsak mladinec, ali mladinka bo delal na svojem delovnem mestu, oz. bo pomagal tam, kjer bo potrebno. Tako smo mladi že v soboto, 20. oktobra, delali na kreditih, kjer je največji zaostanek. Naši mladinci iz servisa bodo popoldne popravljali TV sprejemnike, vrtalne strojčke,

merilne instrumente itd., ostali mladinci iz TOZD DT, ki so zaposleni v PPC, pa bodo pomagali pri obračunavanju garancij in drugem. Tudi v trgovini, kjer primanjkuje delavcev, bo naša pomoč dobrodošla. Pomagali bomo v naših skladiščih ter pri akciji za prodajo izdelkov široke potrošnje, ki jo po tovarnah vodi naš tehnični sekretar Jani Šavs.

V TOZD ZT bo akcija potekala pod vodstvom pomočnikov direktorjev direktij uvoza in izvoza ter vodij panog in sektorjev. Akcija bo potekala v skladu s sklepi direktij za dosego azurnosti v knjigovodstvu uvoza, pregledovale pa se bodo tudi zaostale terjatve v izvozu.

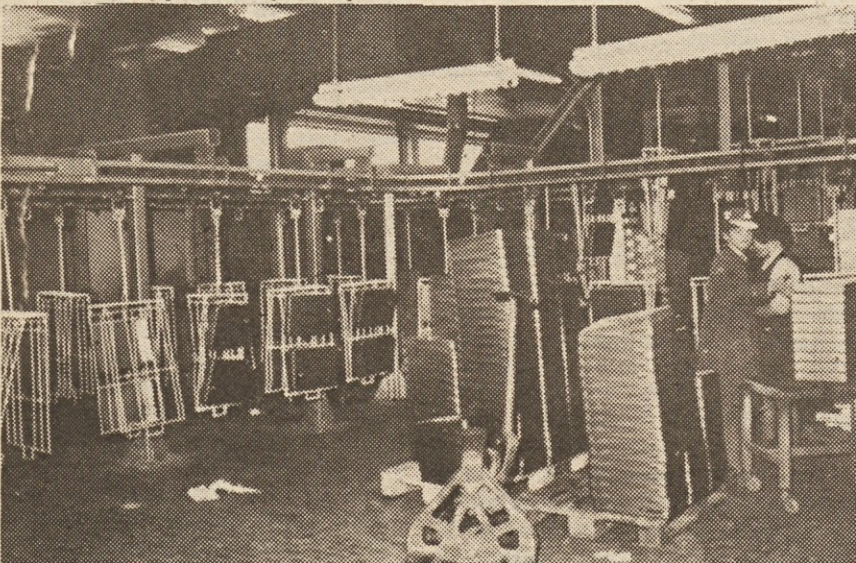
V DS Skupne službe bomo delo opravljali na oddelku potrošniških posojil, na oddelku saldakontov, na kadrovsosocialni službi in v knjigovodstvu IC.

Mladi se bomo potrudili, da ta akcija ne bo ostala samo enkratna manifestacija požrtvovalnosti in dobre volje, ampak da se bo odrazala predvsem pri našem bodočem vsakodnevnem delu – da bo pripomogla k discipliniranosti in odgovornosti nas vseh.

Pa še to!

Pomilovalni nasmeški nekaterih sodelavcev češ, pogled jih norce, gredo mimo nas, saj se zavedamo, da bo to v korist nam vsem, če ne toliko v materialno, v moralno pa prav gotovo! Tudi izjave: „Vi brezplačno stabilizirate firmo, mi pa bomo z nadurami stabilizirali svoj žep.“ ne sodijo v besednjak socialistično osveščenih ljudi.

Dani Burnik

Pogled v emajlirnico TOZD TGA v Retečah – Škofji Loki.

IZ RAZGOVORA Z ILJO MEDIČEM OB RAZPISU NATEČAJA

(Nadaljevanje z 2. strani)

narave, ki jih Iskra že danes premora, kaj sele če pomislimo na njen nadaljnji razvoj.

Neskrumno lahko zatrdimo, da je njeno mesto že nekaj časa in vedno bolj v omrežju mednarodnih in svetovnih gospodarskih pretokov, torej vse bolj postajamo firma, ki pridobiva na mednarodni poslovni veljavi. Naša izvozna usmeritev, kljub zahtevnosti in težavam se vse bolj utrjuje kot temeljna poanta celokupne naše politike in našega razvoja. Naše ambicije, ki so hkrati tudi naša nujna, še niso rekly v tem pogledu zadnje besede; temveč prav obratno, prehajajo v novo kvaliteto in v nove dimenzije, ko moramo vedno bolj računati ne le z izvozom izdelkov, temveč s transferom tehnologije, inovacij, skupnih naložb, skratka s prodajo kompleksnih programov v deželah po svetu. To pa seveda terja tudi primerno, predvsem pa pravočasno kadrovske usposobitve Iskre, ki mora tako usmeritev prehoditi ne pa jo le slediti ali celo za njo zaostajati. Torej potrebujemo novih, dodatnih, sposobnih in samostojnih kadrov, ki bodo znali zarezati nove Iskrine brazde v mednarodno gospodarski svet, ki bodo znali in želeli obdelovati nova tržišča in uresničevati naše programe.

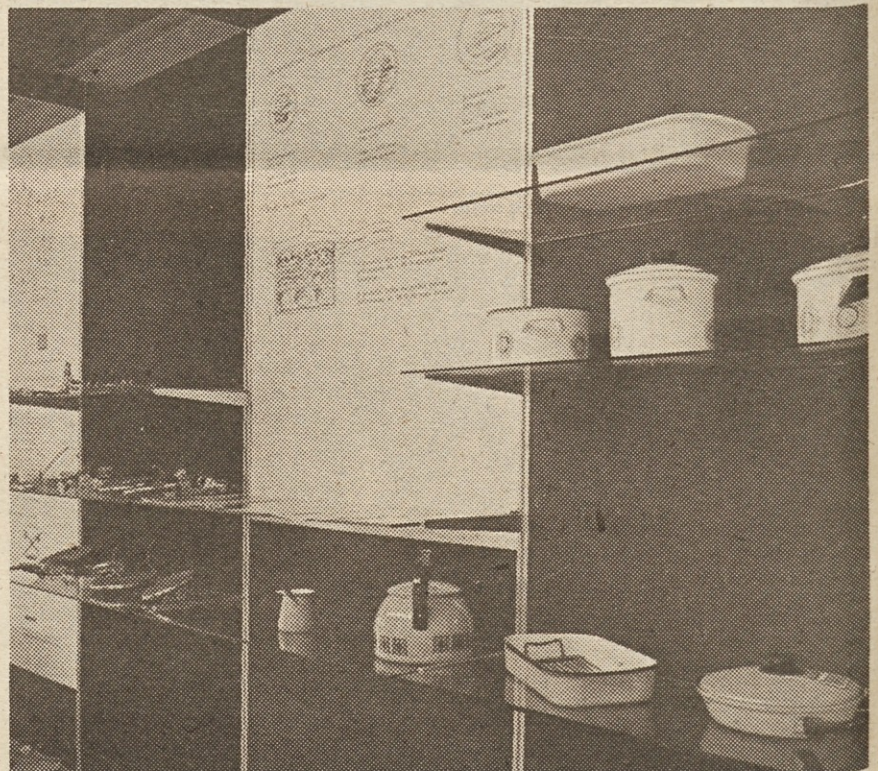
„Kaj pa sedanja zunanjetrgovinska mreža Iskre v svetu, ki je vendar razvita, ne zadošča več?“, smo se zanimali naprej. Sledil je odgovor: „Da, pri izvajanju naše zunanjetrgovinske funkcije se primarno opiramo na že zgrajeno mrežo naših zunanjetrgovinskih podjetij in predstavništev. Njim gre velika zasluga za dosežke in afirmacijo Iskre na inozemskih tržiščih. Ta mreža je trenutno sicer primerno zasedena, toda že danes moramo misliti na njeno razširitev in na zamenjave v prihodnosti, kajti nekateri

tovariši so že po dve mandatni obdobji zunaj in zamenjave bodo nujne tudi s tega vidika. Prav zato moramo že sedaj pripravljati nove tovariše in jih usposabljam za te posle in funkcije. Z razpisom želimo pridobiti 20–25 takih kandidatov in jim kasneje omogočiti potrebno izobrazbo in usposobitev.“

„Pa tudi doma v izvozni operativi nam manjka takšnih samostojnih kadrov, ki bi znali biti nosilci poslov, še zlasti, če pomislim na dejstva, o katerih sem že govoril, da smo že vstopili v novo višjo fazo zunanjetrgovinske menjave, ko ne gre več samo za obdelavo tujih tržišč in za klasično prodajo, pač pa gre za prodajo tehnologije, know-howa in celotnih projektov, za skupne naložbe itd. Pri tem so še zlasti tržno zanimive dežele v razvoju, kjer se nam odpirajo predvsem nova tržišča prav v tem pogledu in nove možnosti.“

Na vprašanje, čigava je ta pobuda za razpis, nam je Ilija Medič odgovoril: „To je dogovor med vsemi branžami, za tem stoji celotna Iskra. In normalno je in spodbudno, da predvsem domačim – Iskrinim kadrom omogočimo preusmeritev, zlasti tistim iz proizvodnje, kajti to so dejansko najzanesljivejši potenciali in zaledje kadrov tudi za zunanjetrgovinske posle. Le možnosti jim moramo dati za to, jih povabiti, kasneje pa storiti vse, da jih za to dejavnost tudi še dodatno usposobimo.“

To bo morala postati stalna praksa Iskrine kadrovske politike tudi v prihodnje. Vsi, ki delamo na tem, in ki želimo, da bi svetovna afirmacija Iskre dosegla nove kvalitete in kvantitativne dimenzije, pričakujemo, da bo ta razpis spodbudil in opogumil številne naše sodelavce, da se bodo odločili za to hvaležno, lepo in koristno, čeprav tudi zahtevno usmeritev in dejavnost.“

V Izoli je bila pretekla dni razstava: Racionalna poraba električne energije v gospodinjstvu. Kot na vseh podobnih razstavah doslej sta tudi na tej uspešno sodelovali Iskrini industriji za široko potrošnjo in EMO Celje.

samo izredno kritični položaj; prisilijo v spremembo takih stališč, – potencialni dobavitelj sporoči buyerju okvirno, indikativno ceno. Buyer presodi, ali je izdelek konkurenčen. Če je, zahteva ponudbo in vzorce za testiranje. Cena v ponudbi mora biti enaka, ali pa nižja od okvirne (indikativne). Iz vsega tega je možno zaključiti naslednje:

Prvi pogoj za pridobitev statusa dobavitelja je konkurenčna cena za ustreznih izdelek

Če je ta pogoj izpolnjen, nastopa faza priprave vzorcev. Postopek je predpisan od kupca: število vzorcev in rezultati meritev narejenih s strani proizvajalca. Pot vzorcev vodi spet prek buyerja do laboratorija, ki opravi vse teste in primerja rezultate z dobaviteljevimi. Na ta način preverjajo tudi objektivnost dobavitelja, oz. zanesljivost njegovih merilnih postopkov.

Če vzorci prestanejo vse teste, izda tehnični laboratorij atest, oz. dovoli vgradnjo izdelka. To pa še ne pomeni, da je posel zaključen. Na buyerju je, da preveri kompletan servis, ki ga nudi novi dobavitelj: – komunikativno, oz. hitro posredovanje zahtevanih informacij – prilagodljivost izrednim položajem, ki nastanejo pri spremembah specifikacij, količin, ali pa tehničnih zahtev – dobavni roki, oz. čas od momenta, ko je naročilo plasirano, do dneva, ko kupec dobi blago. Zaključek je:

Poleg kvalitete izdelka in njegove cene ima odločilno vlogo tudi kvaliteta servisa.

Osnovno, nepisano pravilo v ZDA je, da imajo velike kompanije najmanj tri dobavitelje za isti izdelek. Delitev količin med dobavitelji je izključna domena buyerja.

Na njegovo odločitev prvenstveno vplivajo naslednji faktorji:

- 1) Stalnost kvalitete izdelka
- 2) konkurenčnost cene
- 3) kvaliteta servisa dobavitelja.

To so osnovni elementi uspešnega poslovanja in jih bomo nekoliko obširneje opisali v nadaljevanju.

POSLOVANJE NABAVE V MAJHNJIH IN SREDNJIH PODJETJIH

Nekatera srednje velika podjetja imajo podobno organizirano nabavno službo kot velika. To jim omogočajo količine, ki jih kupujejo, ki so dovolj velike, da jih uvrstijo med direktne odjemalce. Vsa druga podjetja iz te skupine pa imajo nekoliko drugačne nabavne poti. Njihovi nabavni oddelki so mnogo manjši, pri nekaterih celo en sam buyer nabavlja ves material. Zaradi tega njihove nabavne poti vodijo do lokalnega distributerja, ki pa obdeluje taka podjetja prek svojih prodajalcev, ali pa zastopnikov, oz. trgovskih potnikov.

Distributerji so razdeljeni v dve osnovni skupini, glede na teritorij, ki ga pokrivajo:

- nacionalni-pokrivajo večji del ZDA prek svojih filijal in predstavnikov
- lokalni-pokrivajo samo določeno področje.

Distributerji praviloma kupujejo robo od proizvajalcev, jo držijo na zalogi in prodajajo v manjših količinah. Njihovi prodajalci in zastopniki so stalno na terenu in na ta način so tekoče obveščeni, kaj njihovi odjemalci potrebujejo. Distributerji običajno delajo po načelu minimalnih zalog. Zato je njihov asortiman zelo širok, količinsko pa skromen.

Zaradi kompleksnosti naloge, ki jo opravlja distributer ter nezmožnosti majhnih in srednjih podjetij, da bi organizirala specializirane nabavne oddelke za material, ki ga nabavljajo, skrb za kvaliteto blaga in uslug prevzame v določeni meri distributer sam. Ker velika večina distributerjev prodaja blago pod imenom proizvajalca, mora le-to biti znano in imeti ugled kvalitetnega proizvajalca. Torej dobro ime je v neki meri jamstvo za dobro kvaliteto. Na ta način pomembnost kvalitete izdelka-ponovno pride v ospredje s tem, da je tradicija imena tista, ki jo zagotavlja.

Vse kar velja za kvaliteto servisa za velika podjetja, velja tudi za distributerje. Le-ti morajo biti pripravljene ustreči vsem zahtevam

svojih odjemalcev, ker jih slednji po tem cenijo. Zaradi zelo velike konkurence med distributerji, je ta servis celo pomembnejši od kvalitete izdelka, ki je do neke mere zagotovljena z imenom proizvajalca.

Tudi vloga proizvajalca pri prodaji prek distributerja je nekoliko spremenjena. Pred vsem njegov proizvod mora imeti ugled kvalitetnega izdelka. Mora biti znano tudi ime proizvajalca. Proizvajalec skrbi za propagandne akcije v zvezi z izdelkom, medtem ko distributer oglašuje le distribucijo tega izdelka. Proizvajalec oskrbi distributerja s prospektnim in drugim propagandnim materialom, tehnično literaturo in vzorci. Proizvajalec informira distributerja o vseh novostih, izboljšavah in tehničnih spremembah. Zlasti pomembne so informacije o konkurenčnih proizvodih, ki jih proizvajalec zbira in jih posreduje distributerju v primerjavi z njegovim izdelkom.

Distributer s svoje strani prenaša na proizvajalca vse tržne informacije: cene, povpraševanje, količine, konkurenca, itd. Zaključek:

Kvaliteta usluge proizvajalca je odločilnega pomena za uspešno prodajo prek distribucijske mreže.

KAKOVOST IZDELKA

Ameriški kupci elektronskih in elektromehanskih elementov imajo v glavnem izdelane lastne standarde, oz. tehnične specifikacije, ali pa uporabljajo vojaške (MIL SPECS). Dobavitelj ne ostane nič drugega, kot da je njegov izdelek boljši, ali najmanj enak zahtevam. To je tudi osnovna odločitev proizvajalca, ali se bo potoeval za uvrstitev med dobavitelje.

Če si je proizvajalec pridobil status dobavitelja potem nastopa stalnost kvalitete kot primarni pogoj, ker je pod stalno kontrolo kupca. Slaba indikacija je že odstopanje samo nekaterih parametrov, čeprav so ti še vedno v dovoljenih mejah. To se pojavi kot opozorilni znak pri buyerju in lahko vpliva na njegovo odločitev o količini, ki jo rezervira za tega proizvajalca za naslednji odpoklic.

Če pa kvaliteta ne ustreza zahtevam, robo vrnejo dobavitelju, buyer pa si pridržuje pravico odločanja, ali naj dobavitelj ponovno

Iskra v Cajnarjih se lepo razvija

Ko je bila lani 1. septembra v Cajnarjih pri Cerknici uradna otvoritev novega obrata TOZD Elektronske naprave, najbrž ni bilo veliko tistih, ki so verjeli, da se bo tu v kratkem letu razvila tako uspešna in življensjske sile polna enota Iskra. Vsem tedanjim pesimistom naj današnji zapis iz Cajnarjev glasno pove, da so se pošteno zmotili, ko so novemu obratu napovedovali le kratko življensjsko dobo.

Ob otvoritvi obrata v Cajnarjih je štel ta naš „najnovejši“ in najmlajši delovni kolektiv le 17 članov. Po pričuevanju v matični tovarni na Stegnah v Ljubljani so začeli tu z montažo podsestavov za diktafone, v dveh kletnih prostorih.

Razumljivo — sprva ni šlo lahko, saj je bilo treba precej prizadevnosti, tako s strani samih delavk in delavcev, pred tem še nevarjenih industrijskega dela, kot tudi s strani organizatorjev in vseh, ki so „imeli na vesti“ organizacijo proizvodnje v Cajnarjih.

Toda, če se nekaj resnično hoče, je to tudi mogoče doseči in za obrat Iskra v Cajnarjih to v polni meri velja. Danes, po letu dni so „otroške bolezni“ novega obrata v glavnem mimo in z zadovoljstvom lahko zapišemo, da je poskus TOZD Elektronske naprave —

organizirati novo proizvodnjo na industrijsko še nerazvitem področju Notranjske, uspel.

Obrat v Cajnarjih je dobro zaživel. Iz skromnih začetnih dveh prostorov v kleti je pridobil dva nova, večja v pritličju. V enem je navijalnica, v drugem pa trenutno pričuejejo novo skupino delavk in delavcev, pozneje pa bo v njem montaža.

Delovni kolektiv v Cajnarjih danes šteje že 34 zaposlenih, vendar pa jih bo tu že v bližnji prihodnosti še za 15 več, saj jim dela ne manjka.

Pogoje imajo in radi bi v obratu začeli tudi z raznimi mehanskimi deli. V ta namen že imajo potrebno strojno opremo in k njej bi lahko zaposlili še 12 sodelavcev. Vendar pa jim za zdaj tega še ne dovoljuje električna ener-

gija. Za priključek predvidenih strojev bi bil namreč nujno potreben nov transformator. Denar zanj imajo sicer že zagotovljen, vendar pa še težko čakajo na ustrezen projekt novega transformatorja s strani Elektro — Ljubljana — okolica.

Uvedba strojne mehanske obdelave bi bila vsekakor umestna, saj bi bile s tem dane možnosti za zaposlitev tudi moških, medtem ko v montažni dejavnosti predvsem zaposlujejo ženske.

V Cajnarjih zdaj izdelujejo podsestave, torej enote za KU za telefonske centrale in sicer že okrog 15 različnih podsestavov po sodobni tehnologiji. V delo, sicer lepo, a zahtevno, se vse bolj vživljajo, zato so v matični tovarni tudi zadovoljni s kakovostjo njihovih podsestavov. Tudi svoje načrtovane proizvodne obveznosti dobro izpolnjujejo, če seveda iz matične tovarne pravočasno prihajajo potrebni materiali in elementi.

Povprašal sem še o osebnih dohodkih. Njihovo poprečje je okrog 2100 dinarjev, kar ni veliko, vendar upajo, da se bodo sčasoma izboljšali. To bi tudi zaslužili, saj delajo marljivo in prizadevno in nenehno stremijo za tem, da bi bilo njihovo delo čim boljše, pravočasno, popolno.

Večina zdaj zaposlenih v Cajnarjih je doma iz krajevnih skupnosti Cajnarje in Žilice, štirje — med njimi tudi vodja obrata Franc Petrič, se vozijo iz Cerknice, štirje pa z Velikih Blok in Nove vasi.

Kratek zapis o obratu v Cajnarjih strnimo v ugotovitev, da se je le-ta v dobrem letu lepo razvil in razširil in kot tak opravičil vlaganja in pričakovanja matične tovarne v Ljubljani. Iskrašem na Notranjskem želimo še veliko nadaljnjih delovnih uspehov in čim manj težav pri njihovi nadaljnji rasti.

— C —

ZAPOZNELE OBJAVE

Uradni list SFRJ objavlja sklepe gospodarskih sodišč o vpisih v sodni register z veliko zamudo. Zapoznele objave zmanjšujejo informiranost in s tem uporabnost podatkov.

Zakoniti predpisi, ki urejajo konstituiranje organizacij združenega dela in njihov vpis v sodni register, postavljajo zelo kratke, največkrat 15-dnevne roke, in predpisujejo visoke kazni za vse, ki teh določb ne upoštevajo.

Take določbe imajo jasen namen, da se čimhitreje informirajo tretje osebe, da v pravnem prometu ne nastaja zaradi tega zmeda ali celo določena škoda.

Samoupravni proces konstituiranja pri izvajanju ustavnih določb organizacij združenega dela je zanimiv za druge organizacije združenega dela, delavce v Emoni vsekakor zanima, kako so organizirani v PIK Belje, železarje z Jesenic, kako so organizirani drugi železarji, delavce ISKRE zanima Energoinvest in Elektronska industrija Niš, ipd. Nabavniki in fakturisti želijo točne naslove, sodišča in banke oblike odgovornosti in drugo.

Vse informacije bi lahko dobili oz. jih je dobili v Uradnem listu SFRJ, ker morajo biti izvirni iz sodnega registra z najvažnejšimi podatki ob-

da bo on spremenil tehnološki proces.

Ne nazadnje je potrebno omeniti tudi vlogo organizacij za zaščito potrošnikov. Te so izredno vplivne, ker testirajo izdelke namenjene široki potrošnji in jih priporočajo, ali odsvetujejo. Priporočila teh organizacij praviloma zelo pospešijo prodajo.

Zaključek:

Kvaliteta je prvi pogoj za uspešen prodor in dolgoročen obstoj na trgu.

KAKOVOST SERVISA

Drugi pogoj za uspeh na trgu je kvaliteta servisa, ki ga nudi proizvajalec, oz. dobavitelj. Ta servis ima več komponent. Nekatere, po našem mnenju najvažnejše, bomo opisali v grobem.

KOMUNIKACIJE:

Pred vsem gre za ustaljene poti izmenjave informacij. Dobavitelj mora biti v stalnem stiku s kupcem, občasno ga mora obiskovati, pogosteje klicati po telefonu in občasno tudi pisati. Katero pot bo izbral, je odvisno od značaja informacije. Hitro komuniciranje je zlasti pomembno v kritičnih trenutkih, ko je blago nujno potrebno, ali pa so potrebne določene spremembe.

Komunikacije imajo tudi sekundarni učinek, ki se odraža v pristnejših odnosih z buyerjem, kar je lahko odločilno v določenih okoliščinah. Pri tem so nekoliko prizadeti proizvajalci izven ZDA, ker ne morejo biti tako pogosto v stiku s kupcem po telefonu, kar je običajna pot hitrega komuniciranja v ZDA.

V takem položaju vlogu posrednika prevzame predstavništvo proizvajalca, ali pa njegov zastopnik s tem, da je izmenjava informacij zagotovljena po najhitrejši možni poti (telefon, telegram, teleks). V takih primerih je servis proizvajalca mnogo pomembnejši, ker informacije morajo biti točne, natančne in precizne.

PRILAGODLJIVOST

izrednim okoliščinam. Ker je proizvodnja funkcija tržišča, le-to pa včasih podvrženo naglim spremembam, jo je potrebno naglo prilagajati. Tem spremembam morajo slediti tudi dobavitelji, za katere to

Še posnetek iz navijalnice obrata v Cajnarjih.

Skupina novih sodelavk in sodelavcev med pričevanjem.

Obrat v Cajnarjih — pogled v montažo podsestavov.

To je oddelek kontrole, na levi pa vodja obrata Franc Petrič.

pošlje dobro blago, ali pa povrne plačilo in stroške. V skrajnem primeru buyer lahko izključi proizvajalca iz seznama dobaviteljev.

Zakaj taka skrb za kvaliteto?

Vzemimo za primer barvni televizor, v katerega je vgrajenih čez 100 uporov. Maloprodajna cena televizorja je od 300 do 500 dolarjev, upor pa stane 0,01 dolar (ena stotinka dolarja). Običajna garancijska doba za to vrsto izdelkov je 12 do 24 mesecev. To pomeni, da bodo vse okvare v tem obdobju popravljene na račun proizvajalca televizorja. Če v tem obdobju odpove en sam upor, to povzroči proizvajalcu strošek za 50 dolarjev; toliko pač stane servisna ura delavce. Če pri tem upoštevamo, da je v tem rangi tudi dobiček, ki ga proizvajalec ustvari, je računica popolnoma jasna:

Pri eni sami servisni intervenciji v garancijski dobi, čeprav je cena elementa, ki je odpovedal, zanemarljivo majhna, je proizvajalec ob dobiček!

Če pa je odpovedal element, ali podsestav, ki je več vreden, potem pa ima proizvajalec izgubo, ker se servisni uri prišteje tudi vrednost tega elementa, ali podsestava. V tem je skrivnost izredno nizkega procenta intervencij v garancijskem obdobju, oz. izredne zanesljivosti tovrstnih izdelkov.

Drugi primer so alarmne naprave, za katere Iskra, tovarna motorjev dobavlja motorske sirene. Taka naprava stane 15–20 dolarjev. Približno polovica te vrednosti je Iskrina sirena. Če ta odpove, potem je jasno, da se visoki cenji ure prišteje tudi vrednost sirene in dobavitelj ima izgubo.

Zato je naša tovarna elektromotorjev s stalno izboljšavo kvalitete dosegla stopnjo intervencij pod 1 %, kar pomeni morebitno okvaro na eni od dobavljenih 100 siren, kar je zelo lep uspeh za to kategorijo izdelkov. Pri nabavi nekaterih elementov ameriške kompanije zahtevajo tako imenovano raven še sprejemljive kvalitete (AOL) tudi pod 0,5 %, kar pomeni, da je dopustno imeti največ 5 slabih na 1000 dobavljenih kosov.

Z avtomatizacijo montažnih procesov narašča pomen mehanskih lastnosti elementov, dimenzije in kvaliteta pakiranja. Pri tem je striktno potrebna prilagoditev kupčevim zahtevam, ker je malo verjetno,

javljeno. Zakon za objavo ne določa nobenega roka in zato Uradni list SFRJ objave zelo zavlačuje. V št. 39 od 8. 8. 1975 med kakimi 80 objavljenimi sklepi ni nobenega sklepa iz leta 1975, ampak so v večini iz leta 1974 in nekaj jih je celo iz leta 1973.

Če nekdo hoče kot pripomoček vzeti evidenco iz Uradnega lista SFRJ, se nanjo ne more zanesti, ker je velika verjetnost, da se je stanje od sprejetega do objavljenega sklepa že spremenilo.

Tak način obravnavae objav je od

strani Uradnega lista SFRJ izredno formalen in brez posluha za potrebe uporabnikov informacij.

Menim, naj bi Uradni list SFRJ v posebni številki (ki bo obsegala nekaj sto strani) objavil vse stare sklepe, nove pa naj objavlja postopoma kot uporabne informacije.

V času, ko Ustava obvezuje, da je potrebno dajati vsem ustrezne informacije, bi moral Uradni list SFRJ dati primeren zgled.

Nace Pavlin

ISKRA — Industrija elementov za elektroniko, n. sub. o., Ljubljana — Stegne 17

TOZD ORODJARNA, LJUBLJANA — STEGNE 17

o b j a v l j a
prosti delovni mesti:

KONSTRUKTERJA ORODIJ

Prednost imajo strokovnjaki z večletno prakso in izkušnjami pri konstruiranju orodij za štančanje, vlečenje, plastiko in prašno stiskanje.

STRUGARJA

Zaželena mlajša oseba z nekajletno prakso in urejeno vojaščino Osebnih dohodek po Samoupravnem sporazumu o OD delovne organizacije Iskra — IEZE

Pismene vloge sprejema kadrovska služba ISKRA — IEZE Ljubljana — Stegne 17, v 15 dneh po objavi razpisa.

pomeni spremembo naročila, ali celo storno. Praviloma ameriške kompanije pogojujejo svoja naročila s klauzulo, da ne bodo plačali nobenih stroškov v primerih storna naročila. Toda, če te klauzule tudi ne bi bilo, večina dobaviteljev ne zahteva nobenih stroškov, če gre za standardni izdelek.

Dobavitelj, ki ima kvaliteten servis in dobre komunikacije s kupcem, se hitro in pravočasno prilagodi spremembam in si na ta način zagotovi prednost pred drugimi dobavitelji, večji delež v poslu in dolgotrajen obstoj na trgu.

DISCIPLINA

pri dobavah. To je verjetno najvažnejša komponenta kvalitete uslug, ki jih nudi dobavitelj. Gre za točnost v izpolnjevanju prevzetih obveznosti do kupca. Dobavni roki morajo biti taki, kot je dogovorjeno, ker vsaka zamuda lahko povzroči zastoj v proizvodnji, oz. ogromno škodo.

Način odpreme blaga je običajno točno določen in kakršnakoli sprememba skriva vase zamudo, ali kako drugo nevarnost (poškodbe pri transportu, težave pri zasledovanju blaga, itd).

Tudi embalaža je pomemben faktor pri transportu in zato mora povsem ustrezati izdelku in načinu transporta. Vsaka sprememba, ali odstopanje od dogovorjenega lahko povzroči veliko škodo kupcu in dobavitelju.

Kvaliteta ima več komponent, ki so manj ali več enako pomembne. V sodobnem ameriškem poslovnem življenju se vse pogosteje sliši, da je osnovni pogoj za trajno uspešen posel kvaliteta, ki se sestoji iz treh kvalitete:

- 1) KVALITETA IZDELKA
- 2) KVALITETA CENE
- 3) KVALITETA SERVISA

Vsaka od teh treh kvalitete sama zase ne pomeni veliko, združene pa so jamstvo za uspešen prodor in obstoj na trgu.

Preručnani smo, da ima Iskra vse pogoje za kompleksen kvalitativen nastop na ameriškem trgu. Potrebna je samo vsklajena akcija in sistematičnost zlasti pri zadnji komponenti kvalitete — KVALITETA SERVISA.

Ivo Bogoev

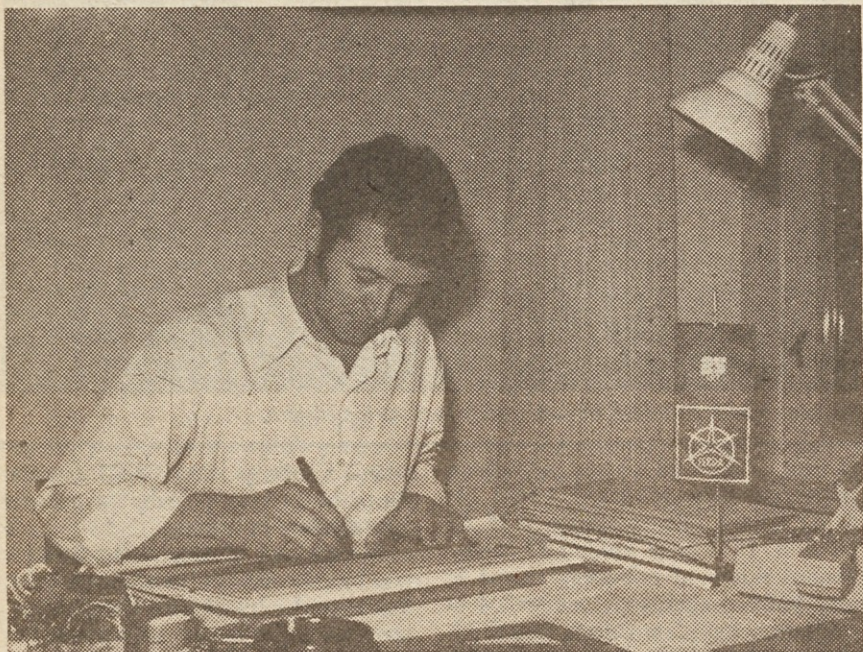
Industrijski design tako in drugače

(Naš razgovor z ing. arh. Marijanom Gnamušem – Nekritično prevzemanje licenc pomeni odrekati se lastnemu razvoju – Kako izpolniti „image“ Iskre)

Kadar nanese beseda na industrijski design, smo lahko večkrat priče dokaj raznovrstnim gledanjem na ta pojem. Kaj pravzaprav je, kakšne komponente in kakšne funkcije ima dober design, o vsem tem in še marsičem smo se pogovarjali z Marijanom Gnamušem, dipl. ing. arh., strokovnim sodelavcem v sektorju marketinga Iskra-Commerca, služba za industrijsko oblikovanje. Ing. Gnamuš je diplomiral l. 1960. Že njegovo diplomsko delo je bilo posvečeno industrijskemu oblikovanju v arhitekturi. Po diplomi se je posvetil najprej področju stano-

zbornici SR Slovenije je član komisije za industrijsko oblikovanje v SRS, pri Gospodarski zbornici Jugoslavije pa član odbora za embalažo in industrijsko oblikovanje. Sodeluje tudi pri ICSID – Mednarodnem svetu združenj industrijskih oblikovalcev ter ICOGRADA – Mednarodnem svetu združenj grafičnih oblikovalcev kot član.

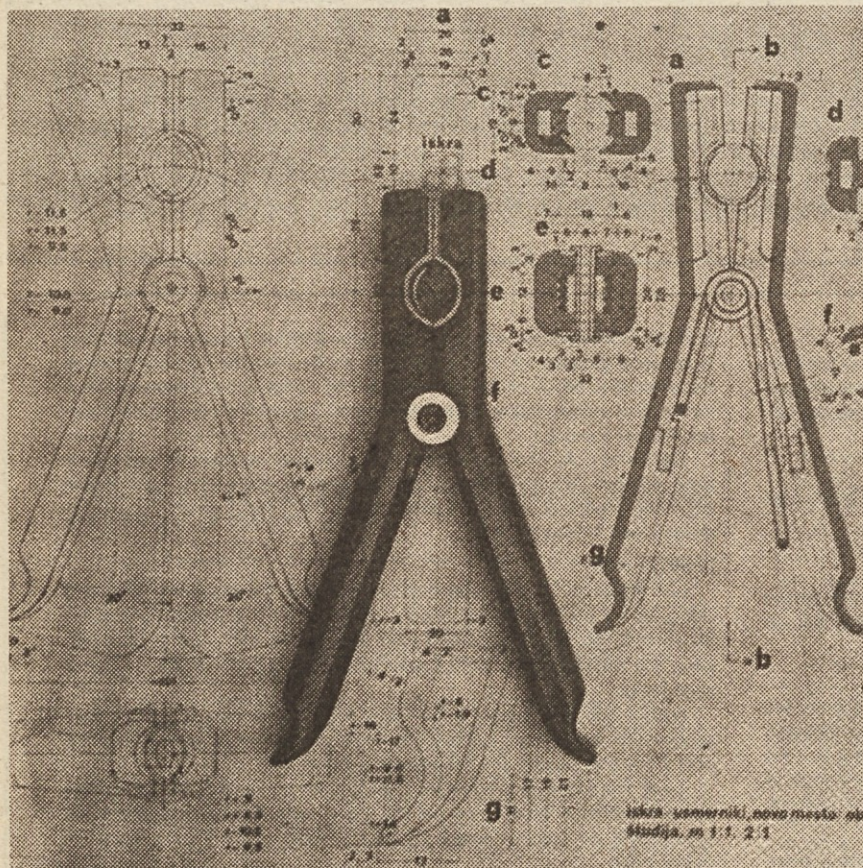
Za svoje strokovno delo je prejel Marjan Gnamuš številna priznanja, od katerih naj naštejemo le važnejša:
1970 – Eurostar za embalažo „Iskra super 8“ (Paris) – prvi Eurostar, podeljen Jugoslaviji;
1971 – BIO 4, pohvala za TV-stabilizator „ELRA“;
1971 – IF 71, Die Gute Industrieform, izbor Iskra-pozicijski indikator

Marijan Gnamuš, dipl. ing. arh., med delom.

vanjskega raziskovanja, tipizacije, standardizacije in unifikacije industrijske opreme. Od l. 1963 do 1968 je bil sekretar BIO (Bienala industrijskega oblikovanja). L. 1968 se je zaposlil kot oblikovalec v oddelku za industrijsko oblikovanje v Iskrinem Zavodu za avtomatizacijo. Od l. 1969 do 1972 je bil vodja službe za industrijsko oblikovanje v Iskra-Commercu, od l. 1972 dalje pa je prav tam strokovni sodelavec za industrijsko oblikovanje.

Med drugim je bil hkrati tudi eden od soustanoviteljev in dolgoletni urednik za industrijsko oblikovanje in notranjo arhitekturo „Sinteze“, revije za likovno kulturo ter eden izmed

Oblikovni načrt in izvedba akumulatorskih kontaktnih klešč za TOZD Napajanja v Novem mestu.

soustanoviteljev in stalni član izvršnega odbora BIO. Pri društvu likovnih oblikovalcev Slovenije se je udeleževal kot dolgoletni član in od l. 1970 do 1975 kot vodja sekcije za industrijsko oblikovanje. Pri Gospodarski

1975 – BIO 6, Častna nagrada za „komandni pult“ in notranjo ureditev Centralne postavljanice za gorenjsko progovo in

Pohvala za embalažo „Pobi“ in Priznanja za dobro zasnovano osnutke izdelkov Iskre: akumulatorske klešče, iskalnik instalacij in iskalnik kovin;

1975 – IF 75, Die gute Industrieform, Hannover, izbor polnilca „Pobi“.

Poprosili smo ga torej za razgovor in rad se je odzval naši prošnji.

„Kaj vse razumemo pod pojmom „industrijski design“?“

„Pod tem pojmom nikakor ne razumemo estetsko oblikovanega proizvoda v pomenu „oblačenja“ neke obstoječe ali na novo razvite naprave, temveč harmonično uskladitev niza funkcionalnih, proizvodno-tehničnih in tehnoloških, uporabno-psiholoških, socioloških, tržnih, prostorskih in pojavnostnih rešitev v nov, vsestransko uporaben industrijski izdelek.“

„Kateri elementi oblikovanja lahko zagotovijo izdelku uspešen prodor na tržišču?“

„Da lahko nastane kvalitetna zasnova izdelka, sonajprej potrebne izčrpane in vsestranske informacije o težnjah, tehnično-proizvodnih in tržnih možnostih za novo rešitev. To pomeni, da je potrebno dognati, kaj ta stvar sploh bo, kaj vse naj „zna“, kakšna je lahko njena prodajna cena (ali naj sodi med cenene, dražje ali drage izdelke), dalje je potrebno poznati bistvene podatke o podobnih konkurenčnih izdelkih. Upoštevati je potrebno tudi vse nadaljne informacije, ki lahko zagotovijo harmonično uskladitev vseh interdisciplinarnih funkcij, že omenjenih v prejšnjem odgovoru.“

To vse skupaj tvori izhodišče za izdelavo prvih oblikovnih, idejnih osnutkov.

Slednje nato predložimo vodjem tovarn in njihovim sodelavcem ter posameznim strokovnjakom – razvijalcem poedinih sestavnih enot. Diskusija o predloženih osnutkih in študij o možnosti tehničnih in tehnoloških izvedb predlogov, med navedenimi strokovnjaki in med oblikovalcem, predstavlja proizvodno dozorevanje idejnih predlogov. Tako zorenje lahko poteka v dveh, treh ali še več fazah.

V opisani razvojni fazi izgotovimo tudi modele predlaganih rešitev. Na osnovi osvojenih, najpogosteje kompromisne, oz. optimalne rešitve, potem napravimo funkcionalno delujoči prototip in konstruktivne načrte. Zaključnemu pregledu in pretresu prototipa sledijo zadnje oblikovne korekture in slednjič priprava načrtov za orodja in proizvodnjo, izvršene so kalkulacije in druge priprave za poizkusno serijo. Hkrati s tem je že potrebno pripravljati prodajno akcijo, ki obsega: idejno in tržno predstavitev prototipov, propagandno pripravo tržišča, prodajno akcijo v sredstvih javnega obveščanja ter ugotovitev odzivnosti tržišča nanjo. Sledi priprava primerne prodajne embalaže, servisiranja in ustrezno usposabljanje prodajnega kadra. Šele takrat ko so vsi navedeni pogoji uspešno izpolnjeni, lahko pričakujemo ugoden odziv tržišča.“

„Kakšni so Vaši problemi pri delu v ZP?“

„Problemi so! Večji del jih lahko odpravimo sami s tvornim delom in aktivnostjo. Z drugim delom problemov je težje, „nastajajo“ izven našega dela, verjetno kot „stranski produkt“ neobjektivnih ali vsaj enostranskih informacij o pojmi in tolmačenju nekaterih rezultatov našega dela.“

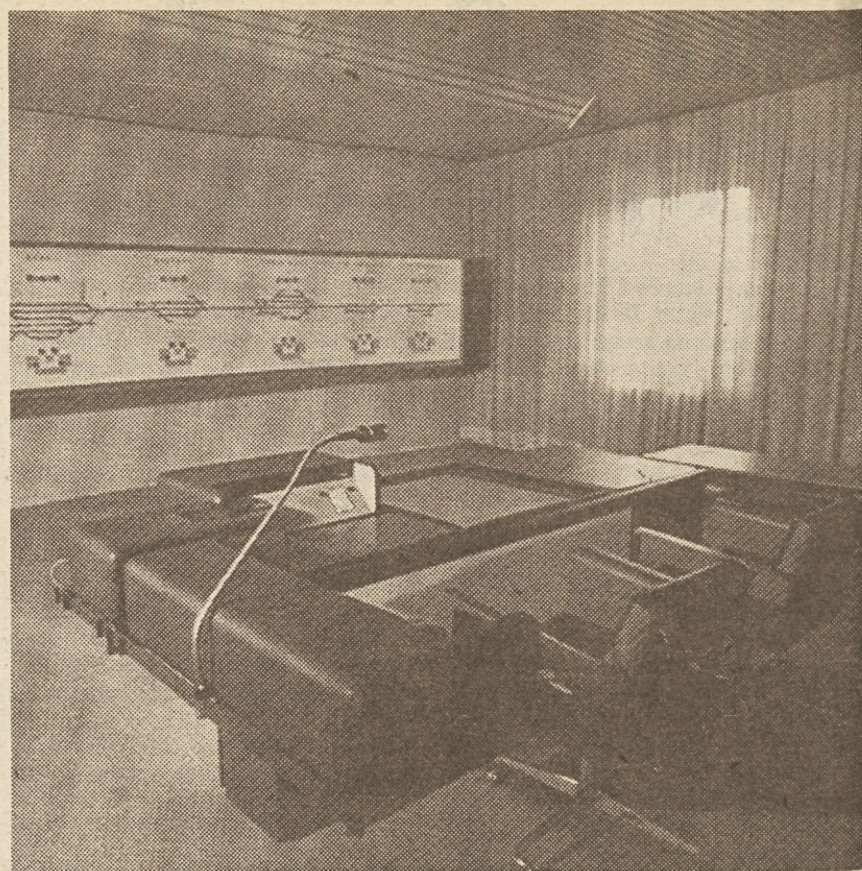
Del razlogov za neenak skupni imenovalec tiči gotovo v nedorečenih pojmih tako imenovanega „hišnega stila“ (Ob tem ne podcenjujem dosedanjih pozitivnih rezultatov!).

Vsaka firma mora imeti svoje lastno in značilno obeležje, svoj „image“.

Vendar „image“ ne tvorijo in ne morejo odražati le nekateri likovni elementi kot n. pr. barve 605, 635, 665, morda še črna, rdeča... in črkovno gradivo permanent ali helvetica, niti ponavljajoče se ostrorobno „stilno“ ali „modno“ obeležje nekaterih izdelkov, česani aluminij in seštevki črk „E“, kot se poizkuša (vsaj v enem delu) pojmovati „hišni stil“ doslej, temveč je stvar veliko kompleksnejša in predvsem ima svojo težo drugje.

Lik firme ali „image“ se začne pri družbeni, delovni in poslovni filozofiji neke SOZD; v politiki, razvojnih programih in hotenju njenih ustvarjalnih potent!

V podrobnosti ga predstavlja sklop primarnih vizualnih značilnosti firme (zbranih in uzakonjenih v grafičnem priročniku!), poslovni pristop njenih delavcev, kvaliteta izdelkov in storitev, resnost dela, način komuniciranja in obnašanja, promptnost, poslovna morala in še kaj!

Komandni pult in notranja ureditev centralne postavljanice za gorenjsko progovo.

Ustvarjalnemu delu pa ne sme in ne more biti postavljenih nobenih mej in sablon! Vsaka nova stvar mora biti najboljša, dalje od prejšnjih in konkurenčnih in kar se da izvirna. Edino tako je mogoče iti dalje, vse drugo predstavlja coklo za razvoj in lastno pot!

Zato smo prepričani, da ima razvoj industrijskega oblikovanja – v Iskri in izven nje – svojo bodočnost in utemeljitev predvsem v moralno in strokovno neoporečnem razvojnem delu, širokih konceptih, živem dialogu in sodelovanju z vsemi ustvarjalnimi področji!

Skrbeti je potrebno za pravo strokovnost in poglobljeno znanstveno-raziskovalno delo ter sodelovanje s strokovnjaki vseh interdisciplinarnih področij – v ZP in drugod – ki jih vsakokratna naloga zahteva.

Za tako pot pa so potrebni boljši delovni pogoji, drugačna organizacija, kratko- in dolgo-ročni razvojni ter delovni programi, predvsem pa mora strokovno in moralno odgovornost za razvoj in politiko oblikovanja, „image“ SOZD – seveda v konstruktivnem dialogu z vodstvi TOZD, branž in ZP – ter vse strokovno delo prevzeti kolektiv sam, s svojimi samoupravnimi, voljenimi organi!

To so naši bistveni predlogi za obvladovanje problemov, takšne so naše upravičene zahteve.“

„Ali ima po Vašem mnenju v jugoslovanski industriji design že tisto mesto, ki mu pripada v sodobnem svetu? Možnosti sedanjih tehnologij so tako razsežne...“

„Vsekakor še ne. Vzrokov za to je več. Že omenjeni, razvojni postopek je eden glavnih. Vedno obstaja s tem v zvezi določen rizik. Čas trajanja razvoja je predolg in uspešnost rezultatov je težko predvideti. Nadalje je zelo pomembna dolgoročna usmeritev in dejanska razgledanost vodilnih delavcev ter dovolj dobra skupina raziskovalcev, ki dela sistematično na dolgoročno planiranem programu razvoja.“

Zaradi vseh omenjenih vzrokov je seveda lažja in krajša pot licenčne proizvodnje, kjer vse prihaja dobesedno „na krožniku“.

Dejstva, da licenca hkrati pomeni tudi predvčerašnje stopnjo razvoja licenčnega partnerja, ki jo le-ta v svoji proizvodnji že opušča, ne ovrednoti objektivno nihče, tudi delavska kontrola proizvodne organizacije ne, čeprav so prav v tem mnogi vzroki za polna skladišča že zastarelih, konkurenčnih izdelkov!

Sprejeti licenco pomeni zato – razen v posebnih primerih – kjer si licenčni partner zagotovi najsodobnejšo tehnologijo ali zaščiteni proizvodni postopek – odreči se lastnemu razvoju in svojski perspektivi!“

„Pred časom ste napisali razmišljanje „O znaku ZP“, ali lahko navedete nekaj misli ali zapažanj ob tem... Kaj menite o znaku Iskre? Ali predlagate kaj konkretnega?“

„Za pravilno pojmovanje navedb iz študije, zlasti v tem trenutku razvoja SOZD, je potrebno poudariti, da zapis ni imel namena spremeniti karkoli „tako“ ali postaviti vse „na glavo“. Nasprotno, vsa vsebina poizkuša osvetliti z različnih zornih kotov resnost in obsežnost problemov obravnavanja in funkcije znaka firme.“

Konkretno predlaga študija obravnavo gradiva po naslednjih problem-skih področjih:

- Strokovno-oblikovalsko
- Pojavnostno-psihološko
- Izvajalsko-aplikativno
- Pravno varstveno
- Tržno-reklamno in
- Upravno vodstveno.

Navedena študijska obravnava želi zagotoviti pravi pristop za izpolnitev sedanje oz. pridobitev nove izvirne, inventivne pojavnostne kvalitete v obliki vsestransko uporabne rešitve znaka in grafičnega gradiva, ki bo lahko naše ZP dostojno predstavljalo doma in v svetu. V bistvu predstavlja vabilo vsem strokovnjakom in odgovornim osebam navedenih šestih področij za poglobljeno študijsko presojo obravnavanega gradiva s svojega zornega kota, ki bi po analizi lahko dalo osnovo za izdelavo kvalitetnega grafičnega priročnika ZP.

V okviru tega pogovora ni mogoče podati številnih vidikov in možnih obravnjav, ki jih poizkuša študija načeti, zato naj načelno navedem le še pet možnih variant za študij izvedbenih možnosti, ki so v gradivu podane:

I. Ohraniti sedanji, vendar dopolnjeni standard znaka ZP:

1. Vključiti in legalizirati dose-danje dobre obdelave znaka ZP.

II. Posodobiti, t. j. delno spremeniti znak ZP:

2. V znaku izvesti napis „Iskra“ z regularnimi, tipografskimi črkami;

3. Poenostaviti in stilizirati risbo znaka ZP.

III. Nov znak ZP:

4. Pridobiti (z natečajem) nov znak, z ohranitvijo sedanje vsebine;

5. Pridobiti (z natečajem) nov znak, s popolnoma novo vsebino.

(Stopnje posega so označene z rimskimi števili, neposredni predlogi le-teh pa z arabskimi!)

Vsekakor je za pravilno iskanje katerekoli popolnejše, bodoče rešitve potrebno vnaprej postaviti vsebinske, tehnične, izvedbene in pojavnostne karakteristike. Reševanje je lahko postopno ali enkratno in celovito, s pomočjo javnega natečaja. Cilj je vsekakor dolgoročen. Gradivo, ki bi lahko vplivalo na korekturo znaka oz. na natečajne osnove, je potrebno skrbno zbirati, analizirati, obdelati, formulirati zaključke in pripraviti „programski predprojekt“, ki bi vseboval izhodiščne informacije.“

„Vaše delo nedvomno terja zbrano, poglobljeno razmišljanje in iskanje čimzvirnejših rešitev. Ali Vas ti problemi spremljajo tudi v prostem času? S čim preženete psihično napetost?“

„Reševanje oblikovalskih problemov človeka zasleduje, dobesedno obvladuje do trenutka, ko jih zadovoljivo reši. Pri tem ni kakšnega bistvenega premora. Psihično utrujenost lahko omili družinski krog in različne rekreativne dejavnosti: glasba, literatura, spremljanje raznih umetniških prireditev; morda še šport in podobno...“

„Omenili ste umetnost. Sodobni likovni umetnosti radi dajemo vzdevke kot sta „brezosebna“ in „unifor-mirana“. Kaj menite o njej Vi – se po Vašem mnenju približuje osnovni človekovi težnji po lepem ali se od nje oddaljuje?“ „Sodobna umetnost po mojem mnenju ni niti brezosebna niti

(Nadaljevanje na 7. strani)

Naš čas in kultura

(Kako doživljamo kulturo – Negujmo svojo kulturno dejavnost – Kakšen program kulturnih komisij sindikatov?)

Živimo v času, ko vesplošen hiter napredek človeštva z nezadržno silo ruši tradicionalne vrednote in miselnost. Vse bolj tudi sili v ospredje materialna dobrobit človeka kot edini pogoj za njegovo srečno življenje. Reklame vseh mogočih vrst in čestokrat neokusnih tako vsebinskih kot pojavnih oblik to vrsto miselnosti še utrjujejo. Žal pa se ne zavedamo, da nas vse to pehanje za čimboljšim in čimudobnejšim življenjem hkrati tudi goljufa – zakaj? Nimamo časa niti sami zase, niti za svojo družino, prijatelje, okolico. Redkokdaj najdemo čas za izlete v naravo, za obiske kulturnih prireditev. Če pa se nam to že posreči, potem vse to sprejemamo bolj in bolj kot neko danost, nujnost. Le redkokdaj nam pride na misel, da je morda tudi v nas samih nekaj tistega, čemur radi pravimo „skrite rezerve“. Motimo se, če mislimo, da je bilo na tem svetu že vse izrečeno, izraženo, napisano, naslikano, zaigrano in izpeto. Ni nujno, da kulturno „ustvarjajo“ samo poklicni umetniki ali da je to le domena izbrancev. Nasprotno! V vsakem človeku je kos domišljije in želje po lepem, še neizraženem. Če zna to lepo, kar občuti v sebi, tudi izraziti na kakršenkoli način, je to že nekaj. In če to „nekaj“ izrazi celo na svojih umetniški način, je to dosežek. Tako človek hkrati bogati svojo lastno osebnost in kulturno raven. Ko namreč svoje dosežke primerja z drugimi, ki razpozna prvine umetnosti in jih prične razločevati od kiča in ko svoje snovanje začneja izpopolnjevati, tedaj se v njegovem odnosu do sebe in do ljudi nekaj spremeni. Nič več ni njegova delovna sposobnost usmerjena zgolj v pridobivanje materialnih dobrin. Pričenja se zavedati, da ima tudi kulturno ustvarjanje svoj pomen. Ko se namreč pri tem svojem udejstvovanju povezuje z drugimi ustvarjalci, nastajajo med njimi trdnejše in trajnejše vezi. Zavedajo se, da jih njihovi skupni interesi povezujejo med seboj močneje kot sami odnosi na delovnih mestih ali v širši družbi. In prav to jim daje močnejši občutek pripadnosti neki skupini, kolektivu. Če se tako kulturno snovanje odvija v okviru delovne organizacije, ima to lahko za odnose v njej zelo pozitivne učinke. Ne smemo namreč pozabiti, da ena vrsta ustvarjanja vzpodbuja drugo, da usmerja ljudi k razmišljanju in širjenju duhovnega obzorja, jih skratka aktivira v najplemenitejšem smislu.

Da pa ne bi v svojem snovanju in iskanju tavalni nenačrtni in sami, jim je potrebna tako pomoč in razumevanje vodstev njihovih delovnih organizacij kot tudi širše družbe.

INDUSTRIJSKI DESIGN TAKO IN DRUGAČE

(Nadaljevanje s 6. strani)

uniformirana. Če gre za delo z umetniško vrednostjo, je stvaritev gotovo zajela del bistva človekovih problemov in jih likovno, na nek svojski – samo njej lastni – način podoživela ter izrazila. S tem je delo sposobno človeka nagovoriti in mu vzbuditi določeno zadovoljstvo ali dileme. Človek skratka reagira. To je v sodobnem svetu – ki pa je resnično „brezoseben“ – kvaliteta, ki omogoča osebnosti (tudi najbolj intimni) nagovor in dvogovor... iskren, resničen in predvsem brez „soli“ mnogih „pristojnih“, ki nas vsak hip poizkušajo „uniformirati“.

Prava umetnost – nekdanja ali sodobna – pomeni odkritje, doživetje

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Igor Slavec – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905. int. 48 – Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Mladen Radojčić, Elektromehanika – Piran (olje).

Primerno zastavljeni in izvajani delovni programi pri kulturnih komisijah sindikatov naj bi bili vzpodbuda in opora v tem smislu. Pri tem ne smemo pozabiti na dragoceno pomoč, ki jo v tem pogledu lahko nudijo poklicni kulturni delavci.

Če se bomo zavedali pomena vseh omenjenih dejavnikov in se tako orga-

nizacijsko kot finančno usmerili v načrtno dvigovanje splošne kulturne ravni naših delovnih ljudi, se nam bo to obrestovalo v večji meri kot morda danes mislimo. Le moralno zdrav, materialno in duhovno trdno povezan kolektiv je pogoj za naš vsestransko bogatejši in srečnejši vsakdan.

Viktorija Budkovič – Rayyes

Orientacijsko tekmovanje uspelo

Pri OO ZSMS TEA smo 11. okt. organizirali orientacijsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 11 ekip iz celotne branže ELEKTROMECHANIKE. Tekmovanje je obsegalo: iskanje kontrolnih točk s pomočjo zemljevida, streljanje z MK puško, skok v daljino in 10 vprašanj, na katera je morala odgovarjati vsaka ekipa. Dolžina zelo zahtevne tekmovalne proge je bila približno 6 km. Ves čas tekmovanja je deževalo, kar pa tekmovalcev ni motilo, o čemer pričajo tako doseženi rezultati kot tudi visoka morala. Po končanem tekmovanju smo se zbrali v Goričah, kjer nas je čakalo najpri-

jetnejše opravilo dneva – razglasitev rezultatov in porcija pasulja.

Prvo mesto je zasedla ekipa ATC 1., druga je bila ekipa VZDRŽE-VANJE, tretje uvrščena pa je bila ekipa TEN 1., sledile so ekipe: ERO, TEN II, ŠTEVCI, TEA, LIPNICA I, LIPNICA II, in ATC II. Ekipe, uvrščene do tretjega mesta, so prejele knjižne nagrade in diplome, četrta, peta in šesta pa samo diplome.

Pri organizaciji smo sodelovali vsi člani predsedstva OO ZSMS TEA. Po izjavah nastopajočih je tekmovanje odlično uspelo. Cilj pohoda ni bil ugotavljan, kdo bo boljši, kdo bo dlje skočil, kdo bo hitreje prehodil progo... Ne – namen je bil drugačen. Želeli smo, da čimveč tekmovalcev usposobimo v iskanju kontrolnih točk s pomočjo zemljevida, da se naučijo pravilno ravnati s puško itd. Kako prav bi nam to znanje prišlo v boju proti agresorju v primeru vojne! Navsezadnje pa je največji porok za mir naša izurjenost in znanje.

Vsi sodelujoči na pohodu se želimo še kdaj srečati na podobni prireditvi in s tem prispevati k varnemu razvoju naše samoupravne družbe.

Krč Miroslav

POPRAVEK!

Pri razglasitvi rezultatov je prišlo do neljube napake. Zaradi pomanjkanja časa smo pri izračunavanju rezultatov spregledali sto točk pri ekipi TEN I, ki bi tako morala zasedati tretje mesto in ne osmo, kot je bilo objavljeno takoj po tekmovanju. Pravilni vrstni red je objavljen v gornjem članku. Ekipe TEN I bomo naknadno poslali diplomo in knjige.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

ZAHVALA

Ob tragični izgubi
mojega moža

JOŽETA KUŠTRA

se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz TOZD ATC in TEA za denarno pomoč in spremstvo na njegovih zadnjih poti

žena Majda s hčerko
Andrejo in sinom Davidom

Od tu in tam po svetu

LR KITAJSKA KUPUJE ALUMINIJ V ZDA

Po vesteh iz Kalifornije je ameriška firma „Kaiser Aluminium“, prodala LR Kitajski okoli 50.000 ton aluminija. Dobava bo sledila do konca tega leta. Cena sicer ni znana, toda kaže, da naj bi se vrednost omenjenega nakupa gibala med 35 in 40 milijoni dolarjev.

Strokovnjaki izjavljajo, da je Kitajska v teku letošnjega leta kupila na svetovnem tržišču okoli 300.000 ton aluminija, izkoriščajoč pri tem relativno nizke cene.

ZMANJŠANJE TUJIH INVESTICIJ V ZDA

Inozemske investicije v ZDA so padle v letu 1974 na 2,22 milijard dolarjev, napram 2,66 milijard dolarjev v rekordnem letu 1973.

Skupne inozemske investicije v ZDA so znašale koncem lanskega leta 21,7 milijard, ameriške v tujini pa okoli 100 milijard dolarjev.

Po podatkih ameriškega ministrstva za trgovino izhajajo inozemske investicije v letu 1974 pretežno iz Evrope, Japonske in Kanade, medtem ko so bile investicije iz Bližnjega vzhoda zelo majhne.

PADEC DRUŽBENEGA PROIZVODA V AVSTRIJI

V drugem tromesečju letošnjega leta je brutto družbeni proizvod v Avstriji v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, padel za 3,5 %.

Razen Energetike in uslug je padec prizadejal vse ostale sektorje. Takšen razvoj je po mišljenju strokovnjakov, v glavnem posledica zmanjšanja investicij (-8,5 %) ter izvoza (-9 %). V ocenjevalnem obdobju se je obseg proizvodnje zmanjšal za 9 %.

IZBOLJŠANJE GOSPODARSKE KONJUNKTURE V ZR NEMČIJI SE NADALJUJE

Po izjavi enega od članov Sveta centralne banke (Bundesbank), avgustovski rezultati v avtomobilski industriji, proizvodnje jekla in v nekaterih drugih sektorjih zatrjujejo, da se razmere v gospodarstvu popravljajo. Določeno izboljšanje je zabeleženo tudi v gradbeništvu, čeprav se ta sektor še vedno bori s težkimi problemi.

Istočasno je postala monetarna ekspanzija izrazitejša, medtem ko se privatna štednja „normalizira“ v smislu padanja, pri čemer naj bi ta dva činitelja spodbudila notranjo konjunkturo.

Končna izboljšanja, zabeležena v ZDA, Japonski in v Franciji opravičujejo pričakovanja glede porasta njihovega uvoza.

Tudi ne gre izključevati, da bi Nemška vlada najela posojilo v inozemstvu z namenom, da bi pokrila proračunski deficit. To še tem preje, ker je bil odliv kapitala v avgustu precejšen – okoli 2 milijardi DM in bi tako najetje posojila pomenilo neke vrste kompenzacijo.

V ZDA JE NEZAPOSLENOST ŠE VEDNO PEREČA

Poleg na videz hitrega oživljanja ekonomske aktivnosti v ZDA, se stanje nezaposlenosti zelo počasi izboljšuje, kaže pa da kratkoročni in srednjeročni izgledi na tem področju niso najugodnejši. Problem resno zaskrbljuje vse, ki so odgovorni za gospodarsko politiko, protesti posameznih sindikalnih vodij pa postajajo vse glasnejši.

Stopnja nezaposlenosti je bila v avgustu 8,4 % kar pomeni, da je bilo preko 8 milijonov Amerikancev brez dela. Verjetno bo v prihodnjih mesecih to število nekoliko padlo, toda zelo počasi. Istočasno pa je predstavniki vlade izjavili pred Kongresom, da se ne strinja z novimi problemi za zmanjšanje nezaposlenosti, kajti inflacija že ogroža komaj začeti proces oživljanja gospodarstva, porast proračunskih stroškov pa bi jo še bolj okrepil.

VELIKA BRITANIJA V BOJU PROTI NEZAPOSLENOSTI

Da bi se zoperstavila rastoči nezaposlenosti, ki že zajema 1,250,000 oseb (5,4 % aktivnega prebivalstva), je britanska vlada najavila številne ukrepe namenjene za odpiranje novih delovnih mest.

V glavnem za financiranje modernizacije, prestrukturiranja in nabave nove opreme, kar bo omogočilo ekspanzijo britanskega gospodarstva, za financiranje projektov, ki zaposlujejo večje število delavcev, za subvencioniranje delodajalcev, ki sprejemajo na delo še mlade delavce iz šol, za razširitev subvencij na celotno območje tistih delodajalcev, ki v trenutku težav opuščajo začasno zaposlitev itd.

PODALJŠANA PREPOVED IZVOZA KAPITALA IZ ZR NEMČIJE

Rok prepovedi za emitiranje tujih posojil v ZR Nemčiji je podaljšan do konca oktobra, je sporočil pododbor Komiteja Centralnega tržišča kapitala.

Neugodna gibanja na zahodnonemškem tržišču kapitala so se pojavila kot posledica velikega proračunskega deficita bonske vlade.

Zahodnonemško tržišče kapitala je zaprt za tujce od začetka avgusta tega leta.

NIŽJE OBRESTI V ZAHODNI NEMČIJI

Predsednik Zvezne banke ZR Nemčije Karl Klasen je izjavil, da tržni činitelji bolj delujejo v smeri upadanja obresti v Zvezni republiki, kakor pa v smeri njihovega porasta.

Popraševanja po kreditih v privatnem sektorju so zaradi recesije slaba, medtem ko so monetarni potenciali na tržišču kapitala visoki in so izgledi za financiranje deficita zveznega budžeta brez poviševanja obresti navzgor.

INFLACIJA IN ŽIVLJENJSKI STROŠKI V ARGENTINI

V zadnjih 12 mesecih je znašala inflacijska stopnja v Argentini 25,7 odstotka, medtem ko se je povečal indeks življenjskih stroškov za 193,8 odstotka v prvih 8 mesecih letošnjega leta. To je razvidno iz najnovejših vladnih podatkov.

Indeks življenjskih stroškov se je v septembru povečal za 10,8 odstotka, medtem ko je prejšnje mesece znašalo povečanje tudi preko 30 %.

V ITALIJI PRIČAKUJEJO VIŠJO STOPNJO INFLACIJE

Verjetno bodo višje cene nafte pripomogle, da se bo inflacijska stopnja v Italiji povečala za 18 % do konca letošnjega leta. Tako pravi najnovejše poročilo italijanske vlade.

Lani so se cene povečale za več kot 25 %, čeprav je to povišanje doseglo v prvih osmih mesecih le 7,8 % kar odgovarja po poročilu italijanskega inštituta za statistiko letni inflacijski stopnji 117 %.

V letnem poročilu, ki ga je vlada predložila parlamentu in ki je revidna glede na povečanje cene nafte s strani OPEC, se prav tako ocenjuje, da bo bruto nacionalni proizvod letos zmanjšan v Italiji za 3 – 3,5 %, medtem ko se predvideva povečanje v prihodnjem letu le za 2 %.

Porazno slaba udeležba na pohodu

V soboto, 18. oktobra je bil Horjul prizorišče II. pohoda prijateljstva Iskrašev, letos posvečenega 30-letnici osvoboditve. Ob skrbni organizaciji in solidnem vremenu na dan pohoda, je sicer pohod dobro uspel, z vso ostrino pa lahko spregovorimo o porazno slabi udeležbi, saj se ga je razen mladincev iz horjulske osemletke udeležilo komaj okrog 100 članov kolektivov nekaterih TOZD, predvsem pa učenci iz ŠC Iskra v Kranju.

Organizatorji so prvotno pripravili nekoliko daljše proge, vendar so jo zadnji trenutek spriče celotedskega dežja skrajšali na približno 8 kilometrov, da je tekla po manj blatnih področjih. Lepo so jo speljali in solidno označili. Start in cilj sta bila na dvorišču tovarne, odkoder se je po horjulski dolini ves čas tekovanja razlegala prijetna glasba. Tudi to pot so na pomoč priskočili sodniki in časomerilci SK Triglav iz Kranja.

Proga pohoda je bila za vse enaka, sicer pa je spriče pičle udeležbe tako prišlo do raznih sprememb v sestavi ekip in pohod pravzaprav ni potekal po razredih, kakor je to bilo predvideno.

Udeležencem pohoda so organizatorji spet pripravili lične bakrene značke, kar je nedvomno pohvale vredno in je tudi vzbudilo zadovoljstvo nastopajočih, saj vemo, da je „značkarska“ zbiralna dejavnost pri nas na izredni višini.

Na štarterjev znak so ekipe v dveh minutnih presledkih odhajale na progo, na katere začetku so tekmovalci morali na improviziranem strelišču oddati po tri strele z zračno puško. Tudi strelski dosežki so ekipam prinesli točko.

Delno krivdo za letos zares preskromne udeležbe na našem pohodu lahko pripisujemo slabemu vremenu, ki je trajalo ves teden pred pohodom. To je marsikoga zadržalo doma, čeprav se je sicer prijavil. Mimo pa lahko zatrdimo, da so športni referenti po temeljnih organizacijah to pot docela

odpovedali, kajti če bi le malo bolj živahno poagitirali, bi najbrž na startu videli precej več ekip in tekmovalcev različnih starosti, saj je takšen pohod priložnost za vsakogar, da se organizirano sprehodi po progi in s tem koristi svojemu zdravju in telesu.

Kritiko zaslužijo tudi na naši Poklicni šoli in okviru Litostroja v Ljubljani, odkoder ni bilo niti enega tekmovalca, manjkale pa so tudi nekatere ekipe starejših, športno aktivnih iz TOZD, ki jih sicer redno srečujemo na vseh naših športnih srečanjih. Tako torej želje organizatorjev, da bi na II. pohodu videli vsaj po eno ekipo iz vseh TOZD ZP Iskra, niso bile izpolnjene in namesto o solidni in številni udeležbi, lahko govorimo le o porazno nizki, kakršne sicer na naših športnih prireditvah resnično nismo vajeni.

Rezultati:

Ekipa 1: (mešana iz TOZD Elektronika Horjul) je progo prešla v času 54 : 24,2 in pri streljanju dosegla 23 točk. Sestavljali so jo: Tilka Pisek, Darko Zdešar, Cveto Mele, Marjanca Ravnahrib in Julka Korenčan; Ekipa 2: TŠ Iskra, Kranj (Milan Batagelj, Gorazd Vidic, Janez Mesec, Borut Kondražin in Franci Potočnik) 54 : 03,8 in 49 točk pri streljanju; Ekipa 3: TŠ Iskra, Kranj (Erika Krajnak, Ivanka Bogataj, Rahela Zupan, Joži Hrešan in Jana Povšnar) 46 : 33,5 in 9 točk pri streljanju; Ekipa 4: PŠ Iskra, Kranj (Zlata Šivovnik, Ruža Lovrenčič, Vilma Jagodic, Lucija Valenčič in Boba Kostorov) 42 : 13,0 in 28 točk; Ekipa 5: PŠ Iskra, Kranj (Marko Praj, Bojan Jančan, Matjaž Blatnik, Janez Žlobir in Franc Bertonec) 58 : 57,8 in 36 točk; Ekipa 6: PŠ Iskra, Kranj (Jurij Valjavec, Albin Traven, Marko Kogovšek, Samo Gartner in Srečko Makovič) 36 : 47,0 ter 37 točk; Ekipa 7: TOZD Elektronika Horjul (Janez Kogovšek, Matko Zdešar, Franci Borovica, Betka Pisek in Jelka Raztresen) 41 : 31,3 in 6 točk; Ekipa 9: TOZD Elektronika, Horjul: (Mari Malovrh, Julka Setnikar, Marinka Verbič, Anica Verbič, Karlinca Malovrh) 46 : 38,5 ter 25 točk; Ekipa 11: TŠ Iskra, Kranj (Janko Pogačnik, Franci Šuštaršič, Drago Papler, Borut Košnjak, Janez Žuzek) 39 : 45,2 in 16 točk; Ekipa 12: TOZD TELA, Ljubljana (Jože Trančar, Milorad Popovič, Franc Pečar, Vesna Mahkovec in Borut Žulevec) 1,22 : 06,5 in 11 točk; Ekipa 13: TŠ Iskra, Kranj (Sandi Pintar, Borut Bole, Branko Pajer, Ljubo Benedik in Vinko Kavčič) 41 : 40,0 in 23 točk; Ekipa 14 (kombinirana) je odstopila; Ekipa 15: TOZD TEA, Kranj (Zvone Mastnak, Franci Zaletel, Matjaž Miklavčič, Franc Lebar, Ivo Žnidaršič) 38 : 09,2 in 24 točk; Ekipa 16: Danilo Cuder, Drago Puš, Srečko Žnidaršič, Gorazd Marenče, Marko Podvratnik – 1,01 : 46,9 in 63 točk; Ekipa 17: Elektromehanika, Kranj (Niko Drinovec, Jože Ciprle, Franc Žlobec, Milan Kosec in Marjan Špolar) 33 : 27,3 in 51 točk;

Ta ekipa je zastopala TOZD Instrumenti, Otoče (št. 18).

Tudi ekipa TOZD Tela je sodelovala na II. pohodu (št. 12)

Članice ekip 1 in 3 iz TŠ Iskra v Kranju.

Ekipa št. 4 iz PŠ Iskra, Kranj.

Ekipa 18: TOZD Instrumenti, Otoče 15,3 in 43 točk; Ekipa 20: TOZD TV Sprejemniki, Pržan (Janez Sršen, Tone Bitenc, Tine Ovčak, Rajko Fajgelj, Voje Šmitek) 45 : 52,2 in 2 točki. Ekip s horjulske osemletke – bilo jih je 12 – ne navajamo.

Ekipa št. 17 iz Elektromehanike

Startala je še ekipa št. 15 iz Elektromehanike.

To je ekipa mladink iz TOZD Elektronika, ki je imela številko 9.

Ekipa št. 5 iz Poklicne šole v Kranju.

Asociacije

Človeku pridejo na misel najbolj nemogoče stvari ob najbolj čudnih priložnostih. Vsaj meni se to pogosto dogaja. Na primer:

Službeno potovanje: Moj fantič je v Tirole vandr...
Vodja menze: Le malo vam jedila bratje hranim...
Skrčene reziže ob formiranju branž v Iskri: Naša mačka mlade mela...

Povišanje plač: Cela zlahta mi jo brani ja, ja...
Povratek z razstave, ali sejma: Kadar boš nazaj prišel, pridi mi povedat...
Sindikalni piknik: Pa kaj si fantič prišel, da zmešal s'mi glavo...
Kontrola kvalitete: Pa so gavge zaskripale in vzel ga je hudič.

Integracija: Kaj boš, kaj boš, za mano hodil, klöbuk po strani nosil, mar bi bil doma ostal...
Nelikvidnost: Pevcu vedno sreča laže, on živi, umrje brez denarja.

Inovacije: Kdo ve, noč temno razjasnit, ki tare duha...
Prošnja za stanovanje: En tisoč večerov pod oknom sem stal...
Varstvo pri delu: Akpa naklonijo nam smrt bogovi...

Pri direktorjevi tajnici: Pogled v nedolžno oko.
Delavska kontrola: Veter potepuh, hitreje za nami...
Seja: Trla baba lan...

Plačilni dan: To je bil tvoj dan ljubezni, najboljši dan...
Počitniška skupnost: Kam bova vandrata, vandravček moj...
Gori na slamici, na mehki otavici...

Francišek

Mladinska brigada, ki je opravljala pomembna dela v našem kampu na Dugem otoku. Zapis o tem izpod peresa Lada Drobeža bomo objavili prihodnjic.